

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
(พ.ศ. 2550 - 2551)

คำนำ

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 โดยให้หน่วยงานบริหาร ในกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและจัดทำงบประมาณ พร้อมทั้งให้สำนักงาน งบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่องค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม โดยยึดตาม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งให้ขอความร่วมมือจากองค์กร อิสระในกระบวนการยุติธรรม นำกรอบเนื้อหาสาระของแผนไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผน ดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั้น

เนื่องจากสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ประกอบกับรัฐบาลได้ กำหนดแผนบริหารราชการแผ่นดินใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงาน กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงได้ ดำเนินการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) และปรับแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน จนได้แผนแม่บทฯ ที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับ นโยบายรัฐบาลและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ กรอบ ระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2550 – 2551 ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุสัมฤทธิ์ผล ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน จึงขอความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้นำแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้ ไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานและจัดทำงบประมาณ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประชาชน สังคมและประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม
กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ช
บทที่ 1 การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาพแวดล้อม	1
• การเปลี่ยนแปลงสถิติข้อมูล	1
• สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา	13
• ปรัชญาหลักและกรอบแนวความคิดของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ	22
• การประเมินสภาวะแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรม	23
บทที่ 2 เป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ	28
• วิสัยทัศน์	28
• พันธกิจ	28
• วัตถุประสงค์หลัก	29
• เป้าหมายรวมของแผนแม่บท	30
• ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2550 - 2551)	30
• แนวทางหลักของแผนแม่บท	31
บทที่ 3 รายละเอียดยุทธศาสตร์	34
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ	34
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการ ยุติธรรม	38
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	46
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	55
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการ ยุติธรรมและกฎหมาย	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	66
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู	69
ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	73
ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	83
ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	87
บทที่ 4 แนวทางการปรับปรุงองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม	95
● สภาพปัญหา	95
● แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม	97
บทที่ 5 การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	105
● การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ	105
● การติดตามประเมินผล	106
บรรณานุกรม	173

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สถิติคดีอาญาที่พระราชอาณาจักรจากการรับแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะคดีความผิดต่อชีวิต – ร่างกาย ทรัพย์ เพศ และยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	3
ตารางที่ 2	สถิติคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นที่พระราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	4
ตารางที่ 3	สถิติคดีขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวที่พระราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	5
ตารางที่ 4	สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	6
ตารางที่ 5	สถิติจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ เยาวชนทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	8
ตารางที่ 6	สถิติคดีศาลปกครองชั้นต้น ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2546	9
ตารางที่ 7	สถิติคดีศาลปกครองสูงสุด ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2546	10
ตารางที่ 8	สถิติการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2546	11
ตารางที่ 9	สถิติการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547	12
ตารางที่ 10	สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2547	18
ตารางที่ 11	สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ แสดงจำนวนคดี จำแนกตามชนิดยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2547	19

สารบัญภาคผนวก

	หน้า
ภาคผนวก 1 ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)	118
ภาคผนวก 2 การปรับปรุงยุทธศาสตร์	119
ภาคผนวก 3 การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) กับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551)	121
ภาคผนวก 4 ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551) และแผนงาน	124
ภาคผนวก 5 ปทานุกรมศัพท์ที่ใช้ในแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ	158
ภาคผนวก 6 หนังสือขออนุมัติร่างแผนกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)	167
ภาคผนวก 7 หนังสือคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมที่ 8/2548	170

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 ได้มีมติอนุมัติแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) โดยให้หน่วยงานบริหารในกระบวนการยุติธรรมใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน และจัดทำงบประมาณ พร้อมทั้งให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม โดยยึดตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ รวมทั้งให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรม นำกรอบเนื้อหาสาระของแผนไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนมอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นองค์กรรับผิดชอบประสานงาน ติดตาม บำรุงการ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) ประจำปี พ.ศ. 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) และทบทวนแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรมของประเทศ

ในการทบทวนแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ได้มีการดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ (1) การทบทวนวรรณกรรมแนวคิดการพัฒนากระบวนการยุติธรรมจากอำนาจนิยมไปสู่เสรีนิยม การปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมไทย แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 และร่างพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ดำเนินการตามแผนแม่บทดังกล่าว โดยอาศัยแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการผู้รับผิดชอบการประสานการปฏิบัติตามนโยบายและแผนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม รวม 20 หน่วยงาน และ (3) การสำรวจความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนทั่วไปจำนวน 2,596 ราย สำหรับประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้มีการศึกษาปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังได้นำวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายรวมของแผนแม่บท ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ที่ปรับปรุงใหม่ เสนอที่ประชุมวิพากษ์เพื่อปรับแผนแม่บทดังกล่าว ในภูมิภาคต่างๆ และกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยข้าราชการ ประชาชนและองค์กรภาคประชาชน นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิ้น 732 คน

ผลที่ได้รับจากการทบทวนแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) ด้วยวิธีการดังกล่าวข้างต้น พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายรวมของแผนแม่บท มีความสมบูรณ์ดีแล้ว ดังนั้น จึงสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปได้ แต่ในส่วนของยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ด้านนั้น เห็นควรให้ดำเนินการปรับปรุงรวม 5 ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบงานยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความเป็นสากล เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค เป็นธรรม สมานฉันท์และสงบสุข ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้มีระบบการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

พันธกิจ

1. เร่งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมองค์รวมด้วยการปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการปฏิบัติงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เพื่อให้ทำงานอย่างมีจริยธรรม มีการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน มีองค์กรกลางในการบูรณาการแผนและประสานงาน เร่งสร้างระบบและกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเครือข่ายของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ

2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาระบบและกลไกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ควบคู่กับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกป้องกันการกระทำความผิด การฟื้นฟูและแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความสงบสุขของสังคม

วัตถุประสงค์หลัก

1. ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
2. ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน
3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาค ให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรมและมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่
4. ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมและการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมและการกระทำผิด
5. สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน
6. ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
7. ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคและเป็นธรรม
8. พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญาให้กลับเป็นคนดีคืนสู่สังคม
9. พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

เพื่อให้การพัฒนาระบบการยุติธรรมในอนาคตช่วงระยะ 2 ปีข้างหน้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2551) สอดคล้องตามวัตถุประสงค์หลัก และบังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ รวม 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

**ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย
ความยุติธรรมในระดับชาติ**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

**ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น
องค์กรแห่งการเรียนรู้**

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

**ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาระบบการยุติธรรมและ
กฎหมาย**

**ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรม**

**ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไข
ฟื้นฟู**

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

**ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม**

**ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม**

โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และแผนงานรองรับไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์ ขอบข่ายการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และหน่วยงานรับผิดชอบหลักในแต่ละแผนงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดพลังและแรงผลักดันในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน กระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมในการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคลากรไปพร้อมๆ กับการนำหลักการประชาธิปไตยและสากลนิยม มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น ทั้งนี้ จึงได้วางแนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักหรือเงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม (พ.ศ. 2550 – 2551) ไว้ 4 ประการ คือ

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร
2. การกระจายอำนาจ
3. การสร้างมาตรฐาน
4. การก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล

สำหรับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ แผนแม่บทฯ ฉบับนี้ ได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยสรุป ดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการระดับชาติกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการยุติธรรมในแต่ละปี
2. ให้มีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ แก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนแม่บทฯ และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดแผนงานและโครงการที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน
3. ควรมีการประสาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม โดยให้มืองค์กรประสานงานกลางร่วมกับสถาบันที่มีความเป็นกลางดำเนินการประเมินผลในภาพรวมและในระดับยุทธศาสตร์ เมื่อสิ้นสุดแผนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ

ส่วนการติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการติดตามประเมินผล รายละเอียดในส่วนนี้จึงไม่ปรากฏในแผนแม่บทฉบับนี้

บทที่ 1

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และสภาวะแวดล้อม

เนื่องจากแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2547-2549) เป็นแผนแม่บท (Master Plan) ฉบับแรกของระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมที่ถึงจุดอิ่มตัวที่จะต้องมียุทธศาสตร์หลักในการบริหารจัดการ เป็นเครื่องมือและแนวทางในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน กระบวนการคิด การจัดทำในระยะแรกอยู่ภายใต้ปัจจัยเงื่อนไข เน้นหนักในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในบริบทของกฎหมายเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง จึงให้น้ำหนักความสำคัญในเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นลำดับแรก บนพื้นฐานของปัญหา อุปสรรค ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงนานาประการ ดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาโดยเทคนิค SWOT คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และการประชุมเชิงปฏิบัติการสำรวจ 4 มิติภาค

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) มีระยะเวลาการดำเนินงานตามแผน 3 ปี แต่เนื่องด้วยในปีปัจจุบัน พ.ศ.2548 สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและต่างประเทศที่มีผลต่อการอำนวยความสะดวกทั้งทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง ของระบบกระบวนการยุติธรรมหลักของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ปัญหาการก่อการร้ายระดับประเทศมีความรุนแรงขึ้น สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การปรับตัวที่สูงขึ้นของน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ประกอบกับ รัฐบาลชุดปัจจุบันได้กำหนดแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 ให้ใช้เป็นกรอบการทำงานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงสถิติข้อมูล

ในช่วงต้นของการดำเนินงานปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ 10 ยุทธศาสตร์และแผนงานของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2547 - 2549) ช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2547 พบว่า

สถิติคดีอาญาทั่วราชอาณาจักรจากการรับแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะคดีความผิดต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์ เพศและยาเสพติด (ตารางที่ 1) ปี พ.ศ.2546 คดีความผิดต่อชีวิต ร่างกาย จำนวน 43,406 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 32,005 คดี ลดลงมากถึง 11,401 คดี (ร้อยละ 26.27) คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 67,134 คดี ปี พ.ศ.2547 จำนวน

68,665 คดี เพิ่มขึ้นเพียง 1,531 คดี (ร้อยละ 2.28) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ปี พ.ศ.2546 จำนวน 4,810 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 4,028 คดี ลดลง 782 คดี (ร้อยละ 16.26) และความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ปี พ.ศ.2546 จำนวน 123,792 คดี ปี พ.ศ.2547 จำนวน 56,071 คดีลดลง 67,721 คดี (ร้อยละ 54.71)

ตารางที่ 1 สถิติอาญาทัรราชอาณาจักรจากการรับแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะคดีความผิดต่อชีวิต – ร่างกาย ทรัพย์สิน เพศ และ ยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

ประเภทความผิด	ปี พ.ศ.						
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
ความผิดต่อชีวิต – ร่างกาย	28,920	29,318	30,525	31,472	33,564	43,406	32,005
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	68,569	65,529	67,542	65,813	68,906	67,134	68,665
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	3,516	4,000	4,020	3,844	4,435	4,810	4,028
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	225,252	238,621	260,354	273,283	265,540	123,792	56,071

แหล่งที่มา : ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขณะเดียวกัน สถิติดัชนีสู่ศาลชั้นต้นทั่วประเทศ (ตารางที่ 2) ปี พ.ศ. 2546 คดีแพ่งจำนวน 393,672 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 472,059 คดี เพิ่มขึ้น 78,387 คดี (ร้อยละ 19.91) คดีอาญาปี พ.ศ. 2546 จำนวน 519,405 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 482,630 คดี ลดลง 36,775 คดี (ร้อยละ 7.08)

ตารางที่ 2 สถิติดัชนีสู่ศาลชั้นต้นทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

ประเภทคดี	ปี พ.ศ.					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546
แพ่ง	317,491	308,364	269,178	238,143	248,492	393,672
อาญา	503,805	519,187	534,973	555,681	559,763	519,405
						482,630

แหล่งที่มา : ฝ่ายระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม

ส่วนสถิติดัชนีสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศ (ตารางที่ 3) พบว่าคดีแพ่ง ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 10,271 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 11,218 คดี เพิ่มขึ้น 947 คดี (ร้อยละ 9.22) คดีอาญา ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 24,670 คดี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 22,415 คดี ลดลง 2,255 คดี (ร้อยละ 9.14) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 สถิติดัชนีสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

ประเภทคดี	ปี พ.ศ.					
	2541	2542	2543	2544	2545	2547
แพ่ง	4,746	5,216	5,735	6,442	7,509	11,218
อาญา	29,284	30,672	31,244	25,391	29,622	22,415

แหล่งที่มา : ฝ่ายระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม

สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ (ตารางที่ 4) พบว่า ยอดรวมของนักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาดีและคนฝาก ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 210,395 คน ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 166,760 คน ลดลง 43,635 คน (ร้อยละ 20.74)

ตารางที่ 4 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

ประเภท	ปี พ.ศ. 2541			ปี พ.ศ. 2542			ปี พ.ศ. 2543			ปี พ.ศ. 2544		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
นักโทษเด็ดขาด	84,219	12,808	97,027	106,023	19,235	125,258	107,919	24,418	132,337	120,535	29,069	149,604
ผู้ต้องขังระหว่าง												
อุทธรณ์ – ฎีกา	13,693	2,268	16,231	15,243	2,828	18,071	18,046	3,525	21,571	23,503	5,226	28,729
ไต่สวน – พิจารณา	23,157	4,837	17,994	27,264	6,327	33,591	30,832	6,970	37,802	32,478	7,242	39,720
สอบสวน	19,671	3,400	23,071	18,877	3,745	22,622	21,752	3,931	25,683	22,109	4,078	26,187
คนฝาก												
โรครัด	60	6	66	27	2	29	36	6	42	0	0	0
เด็ก	44	1	45	94	2	96	248	4	252	152	5	157
อื่นๆ	17	0	17	6	0	6	10	0	10	0	0	0
รวม	141,131	23,320	164,451	167,534	32,139	199,673	178,843	38,854	217,697	198,777	45,620	244,397

แหล่งที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตารางที่ 4 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547 (ต่อ)

ประเภท	ปี พ.ศ. 2545			ปี พ.ศ. 2546			ปี พ.ศ. 2547		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
นักโทษเด็ดขาด	129,644	32,899	162,543	125,395	32,172	157,567	100,713	25,121	125,834
ผู้ต้องขังระหว่าง									
อุทธรณ์ – ฎีกา	25,306	6,507	31,813	21,562	6,796	28,358	16,667	4,342	21,009
ไต่สวน – พิจารณา	24,672	5,368	30,040	12,892	2,301	15,193	10,368	1,366	11,734
สอบสวน	18,031	3,374	21,405	7,644	1,472	9,116	6,863	978	7,841
คนฝาก									
โรคจิต	0	0	0	0	0	0			0
เด็ก	163	9	172	161	0	161	338	4	342
อื่นๆ	0	0	0	0	0	0			0
รวม	197,816	48,157	245,973	167,654	42,741	210,395	134,949	31,811	166,760

แหล่งที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

สำหรับจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ (ตารางที่ 5) ปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 29,915 คน แต่ ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวน 33,308 คน เพิ่มขึ้น 3,393 คน หรือร้อยละ 11.34

ตารางที่ 5 สถิติจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

เพศ	ปี พ.ศ.					
	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ชาย	35,181	33,934	32,270	28,349	32,175	27,174
หญิง	3,291	3,454	3,169	3,099	3,110	2,741
รวม	38,472	37,388	35,439	31,448	35,285	29,915
						2547
						30,368
						2,940
						33,308

แหล่งที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สถิติคดีศาลปกครองชั้นต้น (ตารางที่ 6) ปี พ.ศ.2545 เฉพาะคดีรับใหม่ในรอบปี จำนวน 4,256 คดี คดีเสร็จในรอบปี จำนวน 3,327 คดี ปี พ.ศ. 2546 คดีรับใหม่ในรอบปี จำนวน 4,249 คดี คดีเสร็จในรอบปี จำนวน 3,681 คดี

ตารางที่ 6 สถิติคดีศาลปกครองชั้นต้น ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2546

ประเภท	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2546	รวม
คดีพิจารณาต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา	-	3,315	2,836	-
คดีรับใหม่ในรอบปี	5,311	4,256	4,249	13,816
คดีเสร็จในรอบปี	1,996	3,327	3,681	9,004
คดีอยู่ระหว่างพิจารณา ณ สิ้นปี	3,315	2,836	4,812	-

แหล่งที่มา : รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี พ.ศ. 2546

สถิติคดีศาลปกครองสูงสุด (ตารางที่ 7) ปี พ.ศ.2545 เฉพาะคดีรับใหม่ในรอบปี จำนวน 963 คดี คดีเสร็จในรอบปี จำนวน 689 คดี ปี พ.ศ. 2546 คดีรับใหม่ในรอบปี จำนวน 1,261 คดี คดีเสร็จในรอบปี จำนวน 804 คดี

ตารางที่ 7 สถิติคดีศาลปกครองสูงสุด ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2546

ประเภท	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	รวม
คดีพิจารณาต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา	-	244	518	-
คดีรับใหม่ในรอบปี	384	963	1,261	2,608
คดีเสร็จในรอบปี	140	689	804	1,633
คดีอยู่ระหว่างพิจารณา ณ สิ้นปี	244	518	975	-

แหล่งที่มา : รายงานการปฏิบัติงานของศาลปกครองและสำนักงานศาลปกครอง ประจำปี พ.ศ. 2546

สถิติการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต (ตารางที่ 8) ปี พ.ศ. 2545 จำนวนเรื่อง
รับพิจารณา 2,388 คดี ปี พ.ศ. 2546 จำนวนเรื่องรับพิจารณา 2,120 คดี (ลดลง 268 คดี หรือ
ร้อยละ 11.22)

ตารางที่ 8 สถิติการดำเนินงานด้านการปราบปรามการทุจริต ระหว่างปี พ.ศ. 2543 –
2546

ประจำปี พ.ศ.	จำนวนเรื่องรับพิจารณา
2543	1,646
2544	2,178
2545	2,388
2546	2,120

แหล่งที่มา : รายงานประจำปีของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สถิติการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี (ตารางที่ 9) เมื่อเปรียบเทียบสถิติ ปี พ.ศ. 2547 กับปี พ.ศ. 2546 พบว่า ปี พ.ศ. 2546 ขายได้ 31,804 เรื่อง ทุนทรัพย์ 57,435.93 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2547 ขายได้ 66,528 เรื่อง (เพิ่มขึ้น 34,724 เรื่อง หรือร้อยละ 109.18) ทุนทรัพย์ 96,549.79 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 39,113.86 ล้านบาท หรือร้อยละ 68.10)

ตารางที่ 9 สถิติการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี ระหว่างปี พ.ศ. 2541 – 2547

ผลการดำเนินงาน	ปี พ.ศ.						
	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547
ประกาศขาย (เรื่อง)	40,210.00	53,977.00	89,356.00	124,940.00	177,435.00	-	-
ขายได้ (เรื่อง)	4,462.00	6,274.00	9,357.00	24,830.00	20,380.00	31,804.00	66,528
ทุนทรัพย์ (ล้านบาท)	4,140.00	6,603.00	7,921.00	13,699.00	23,922.00	57,435.93	96,549.79

แหล่งที่มา : กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา

แม้ว่าการบริหารงานยุติธรรม หมายรวมถึง การบริหารงานยุติธรรม ทั้งทางแพ่ง อาญา และ ปกครอง แต่ภายใต้บริบทของปัญหาในประเทศไทย ปัญหาของกระบวนการยุติธรรม คือ การกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชนมีความสำคัญเป็นอันดับแรกๆ ผู้บริหารงานยุติธรรมจึงควรให้ความสำคัญต่อเป้าหมายต่างๆ ของการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา

กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีเป้าหมายต่างๆ หลายเป้าหมาย คือ (1) การบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ (Law Enforcement Model) เพื่อหาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ (2) การคุ้มครองสิทธิผู้ถูกกล่าวหาตามหลักนิติธรรม (Due Process Model) (3) การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย (Victims' Rights Protection Model) (4) การบำบัดฟื้นฟูแก้ไขให้ผู้กระทำผิดกลับสู่สังคมได้ (Rehabilitation Model) (5) การควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) (6) การสมานฉันท์ในสังคม (Restorative Justice Model)

แต่เมื่อสรุปรวมก็คือ เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Outcome) ก็คือ ความผาสุกของมวลชน แต่กระบวนการยุติธรรมของไทยก็มีปัญหาต่างๆ ในหลายๆ ด้านที่ยังชี้ว่า การพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมจะต้องพยายามแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ระบบงานยุติธรรมดำเนินไปอย่างบกพร่องน้อยที่สุด แต่แม้ว่า ภายในระบบงานยุติธรรมเองจะได้พยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังก็ตาม ด้วยสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายนอกที่มีอิทธิพลกระทบต่อระบบงานยุติธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมกระบวนการยุติธรรมจึงต้องพร้อมจะปรับตัวหรือดีที่สุดก็คือ สามารถเตรียมการรองรับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่คาดคะเนได้ว่าจะเกิดในอนาคต ทั้งระยะสั้นหรือระยะยาว

สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่สำคัญๆ ได้แก่

1. อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime)

หลักทั่วไปนั้น กฎหมายมีเขตอำนาจ (Jurisdiction) บังคับใช้ในอาณาเขตประเทศนั้นๆ ตามหลักดินแดน แต่ในปัจจุบันด้วยกระแสโลกาภิวัตน์อันเนื่องจากการสื่อสารไร้พรมแดนทำให้การประกอบอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) อาศัยช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายที่ยึดหลักอำนาจอธิปไตยในดินแดน ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ ที่เชื่อมมีผลกระทบต่อปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทยสืบเนื่องต่อไป เช่น ปัญหาการค้ายาเสพติด ปัญหาการพนัน ปัญหาการค้ำมนุษย์

อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) กลายเป็นปัญหาของนานาชาติพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ เหตุการณ์ต่างๆ ในโลกสามารถเผยแพร่ข่าวสารอย่างเชื่อมโยงกันทั้งหมดในโลกในเวลาเดียวกัน สมาชิกในโลกไม่ว่าอยู่จุดมุมใดที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ โดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็สามารถรับรู้ข่าวสารที่สำคัญทุกมุมโลก เช่น การรับรู้การสู้รบด้วยกำลังทหาร การยิงขีปนาวุธ การทำทารุณกรรม การทำลายล้างกันและกันด้วยวิธีการโหดเหี้ยมต่างๆ วิธีการดำเนินธุรกิจ การประกอบอาชญากรรมด้วยวิธีการต่างๆ ตลอดจนการถ่ายทอดไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกที่ครอบงำวัฒนธรรมตะวันออกโดยผ่านการสื่อสารทางไกล

การเชื่อมโยงกันและกันมิใช่เพียงการถ่ายทอดวัฒนธรรมเท่านั้น การทำความร่วมมือระหว่างประเทศในการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อตกลงพันธสัญญาต่างๆ เพื่อให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกปฏิบัติตาม โดยมีแนวคิดว่าการมีกฎระเบียบต่างๆ จะทำให้สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข

การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศต่างๆ ไม่จำกัดเฉพาะองค์กรภาครัฐเท่านั้น แต่ยังรวมถึงองค์กรภาคเอกชนอื่นๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน (Non – government Organization) ที่มีเครือข่ายกิจกรรมหลากหลาย เช่น องค์กรการศาสนา วัฒนธรรม การศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การอนุรักษ์ธรรมชาติ การคุ้มครองสิทธิและการป้องกัน และการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ ฯลฯ

นอกจากนี้ การเชื่อมโยงระหว่างประเทศมิใช่มีเฉพาะองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่รวมถึงองค์กรที่มีกิจกรรมในทางทุจริต เช่น องค์กรที่ใช้กิจกรรมทุจริตเพื่อแทรกแซงกิจกรรมภายใน ความมั่นคง ความสงบสุขและการกลมเกลียวกันของคนในชาติ เพื่อจะได้พึงพิงชาติที่แทรกแซงตลอดจนองค์กรอาชญากรรมที่ประกอบอาชญากรรมประเภทที่เรียกว่า อาชญากรรมองค์กร (Organized Crime) ซึ่งมีการจัดรูปแบบโครงสร้างดำเนินธุรกิจแบบองค์กรทางธุรกิจ มีบุคลากรรับผิดชอบงานต่างๆ แต่ละด้านอย่างตามความสามารถนัดและความรู้ โดยมีจุดมุ่งเน้นการทำกำไรสูงสุด ดังเช่น องค์กรธุรกิจ หากแต่ด้วยวิธีการประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การเปิดบ่อนการพนัน การค้ายาเสพติด การค้าแรงงานข้ามชาติ การลักลอบค้าอาวุธเถื่อนและสินค้าหนีภาษี การชู้กรรโชกทรัพย์ การเรียกค่าไถ่ การเรียกค่าคุ้มครอง ฯลฯ นอกจากนี้ การดำเนินกิจกรรมของอาชญากรรมองค์กรจะต้องมีส่วนโยงใยกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐ

อาชญากรรมองค์กรเดิมเป็นเพียงการดำเนินกิจการในท้องถิ่นจังหวัดที่มีขอบเขตจำกัดแบบที่เรียกว่า อาชญากรรมองค์กรแบบดั้งเดิม (Traditional Organized Crime) แต่เมื่อมีการขยายเครือข่ายโดยอาศัยการคมนาคมและการสื่อสารอันไร้ขีดจำกัดทั้งโลก การประกอบอาชญากรรมก็ยัง

ซับซ้อนมีเครือข่ายโยงใยอย่างไม่มีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ จึงกลับกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ลักษณะการประกอบอาชญากรรมก็ยิ่งมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น การหลอกลวงฉ้อโกงที่ดิน การก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การฟอกเงิน การค้าอาวุธสงคราม การค้าสารองค์ประกอบการผลิตอาวุธร้ายแรง เช่น นิวเคลียร์ การสนับสนุนการก่อการร้ายข้ามชาติ เป็นต้น

2. การก่อการร้าย (Terrorism)

ประเทศต่าง ๆ โดยทั่วไปไม่คิดว่าปัญหาการก่อการร้ายจะเป็นปัญหาของประเทศตน ทั้งนี้ เพราะการก่อการร้ายมักจะกระทำในประเทศทางยุโรป เช่น การจี้เครื่องบิน การวางระเบิด การจับตัวประกัน เป็นต้น ความรุนแรงมีขอบเขตจำกัด แต่ปัจจุบัน ปัญหาการก่อการร้ายเริ่มเป็นปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญและพยายามหาแนวทางร่วมกันในการต่อต้านการก่อการร้าย

ปัญหาการก่อการร้ายที่ชัดเจน คือ การต่อต้านชาวตะวันตกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อต้านอเมริกา เหตุการณ์เครื่องบินพุ่งชนตึกแฝด World Trade Center ที่กรุงนิวยอร์ก เมื่อเช้าวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 (ค.ศ. 2001) ที่เรียกว่า 9/11 ตลอดจนการมีเครื่องบินอีกลำบินชนตึกเพนตากอน และเครื่องบินอีกลำหนึ่งที่ถูกยิงตก แต่คาดว่าจะมีเป้าหมายบินชนทำเนียบขาว เป็นจุดเริ่มต้นทำให้ชาวโลกรู้สึกว่าปัญหาการก่อการร้ายไม่ใช่ภัยไกลตัวอีกต่อไป

ในปี พ.ศ. 2546 เป็นปีที่มีเหตุการณ์การก่อการร้ายทั่วไปในโลกและมีระดับความรุนแรงมาก ตัวอย่างเช่น ปี พ.ศ. 2546 มีการระเบิดอย่างรุนแรงทำให้ยานบินทิ้งในเมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซียกลายเป็นทะเลเพลิงและมีผลทำให้คนตายไป 202 คน

สำหรับเหตุการณ์ที่เป็นจุดเปลี่ยนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อต้านการก่อการร้ายก็คือ การระเบิดสถานีรถไฟในกรุงแมดริด เมื่อเช้าวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2547 มีการระเบิดรถไฟในกรุงแมดริด 10 จุด ในเวลาใกล้เคียงกันมีผลให้คนเสียชีวิต จำนวน 191 คน

การระเบิดรถไฟในกรุงแมดริดครั้งนี้ มีผลทำให้นายกรัฐมนตรีสเปนแพ้การเลือกตั้ง เพราะจากเหตุการณ์ระเบิดรถไฟครั้งนี้ทำให้ประชาชนชาวสเปนไม่พึงพอใจรัฐบาลมากยิ่งขึ้นที่ส่งทหารไปรบในอิรัก ดังนั้น แสดงว่าการก่อการร้ายครั้งนี้สามารถวางยุทธศาสตร์ระดับโลกได้เพราะนายกรัฐมนตรีคนใหม่หาเสียงด้วยสัญญาว่าจะถอนทหารจากอิรักจึงชนะการเลือกตั้ง

การระเบิดรถไฟในกรุงแมดริดครั้งนี้ทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสหประชาชาติเริ่มเห็นว่าปัญหาการก่อการร้ายไม่ใช่ปัญหาเฉพาะของชาวอเมริกันและวิธีการแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย

ก็ไม่น่าจะใช้วิธีทางแบบอเมริกันกำหนดเองประเทศเดียวและประเทศอื่นๆ ต้องปฏิบัติตาม เมื่อครบกำหนด 1 ปี (11 มีนาคม พ.ศ. 2548) เลขาธิการสหประชาชาติได้อาศัยโอกาสนี้แสดงจุดยืนว่าการก่อการร้ายไม่เป็นวิถีทางที่ยอมรับได้ และประชาชาติต่างๆ ร่วมมือกันต่อต้านการก่อการร้าย แต่วิธีการต่อสู้กับการก่อการร้ายก็ต้องไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

ปัญหาความไม่สงบภาคใต้ของประเทศไทยสั่งสมมานานแบบคลื่นใต้น้ำ แต่ในช่วง ปี พ.ศ. 2547 ได้เกิดความรุนแรงขึ้นมากใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส) และมีแนวโน้มจะขยายวงกว้างไปจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดสงขลา และสตูล

เหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องก่อให้เกิดผลกระทบวงกว้างและกลายเป็นปัญหาที่ยังซับซ้อน คือ เหตุการณ์ที่มัสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2547 และเหตุการณ์สลายการชุมนุมที่ สก.อ. ตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2547

3. ปัญหาผู้มีอิทธิพล (Influential People)

คำว่า ผู้มีอิทธิพลในความหมายอย่างแคบก็คือ ผู้ที่ชอบใช้วิธีการรุนแรงเพื่อประทุษร้าย ช่มชู้คุกคามผู้ที่อ่อนแอ เป็นนักเลงโต หัวไม้ เป็นอันธพาล แต่ผู้มีอิทธิพล (Influential People) ในที่นี้ใช้ในความหมายอย่างกว้าง คือ ผู้ที่มีอำนาจด้วยตำแหน่งหน้าที่ระดับสูงควบคุมบังคับบัญชาคนจำนวนมาก หรือผู้มีอำนาจทางการเงิน มีอำนาจเพราะควบคุมกำลังคนได้บังคับบัญชา อำนาจต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดทั้งความเกรงกลัวและเกรงใจทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับผู้มีอิทธิพลปฏิบัติงานไม่ตรงไปตรงมาตามหลักการของความถูกต้องชอบธรรมและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มีอิทธิพล

ผู้มีอิทธิพลจึงอาจแฝงอยู่ในกลุ่มคนที่มีตำแหน่งและฐานะหลากหลายรูปแบบ เช่น นักการเมืองประเภทและระดับต่างๆ ข้าราชการ นักธุรกิจ และอาชญากรองค์กร (Organized Criminals) เป็นต้น

ผู้มีอิทธิพลในประเภทต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลกระทบกระเทือนทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่บรรลุเป้าหมายที่จะได้คนกระทำผิดที่แท้จริงมาลงโทษ หรือไม่ลงโทษผู้ที่บริสุทธิ์ ตลอดจนทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากมหาศาลไปให้กลุ่มคนเหล่านี้

4. ปัญหาค่านิยมแบบวัตถุนิยม (Materialism)

สังคมไทยในอดีตมีลักษณะเรียบง่าย การบริโภคและวิถีชีวิตมีลักษณะที่ไม่ต้องใช้เงินทองหาสิ่งต่าง ๆ ที่เกินความจำเป็นของชีวิตมาใช้มาก เช่น ปัจจุบันที่ความสุขของคนขึ้นอยู่กับปัจจัย

ภายนอก (วัตถุประสงค์ของที่มี) มากกว่าความสุขความสงบในจิตใจ ในปัจจุบัน คนในสังคมไทยจึงต้องทำงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เงินทองทรัพย์สินมาก ๆ ความหมายของการประสบความสำเร็จจึงหมายถึง การมีทรัพย์สินมาก มากกว่าความสำเร็จของงานที่ทำว่า บรรลุเป้าหมายเพื่อประโยชน์ต่อสังคมหรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ (Public Interest)

ถ้าสังคมใดมีลักษณะดังกล่าวย่อมทำให้คนเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ มีแต่คนต้องการทำงานน้อยลง แต่ต้องการได้ส่วนแบ่งมาก ๆ และเมื่อเห็นแก่ตัวมากเท่าใดย่อมทำให้เกิดการหาหนทางลัดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ไปถึงจุดมุ่งหมายได้รวดเร็ว สั้น สะดวกกว่าคนอื่น ๆ มากกว่าจะทำงานหนัก และมีผลผลิตเพื่อสังคมโดยส่วนรวม

5. ปัญหาการประทุมิชอบในวงราชการ (Corruption)

ปัญหาการประทุมิชอบในวงราชการมีปรากฏมานานคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทย ได้มีการรวบรวมเป็นหนังสือชื่อ ประวัติคอร์รัปชันในไทยและต่างด้าว (ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและปีที่แต่ง) ในห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประทุมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) กล่าวถึงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ประเทศไทยมีปัญหาการทุจริตประทุมิชอบในวงราชการตั้งแต่สมัยอาณาจักรน่านเจ้า จวบจนปัจจุบัน ปัญหาการทุจริตในวงราชการยังมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศอย่างมาก เช่น จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2545 ซึ่งมีวงเงิน 1,023,000 ล้านบาท ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ ผลจากการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าไปตรวจสอบ พบความไม่โปร่งใสของการทุจริตในสวนราชการและรัฐวิสาหกิจจำนวน 47 เรื่อง คิดเป็นมูลค่าที่ทำให้งบประมาณของรัฐเสียหายกว่า 60,000 ล้านบาท (แผนยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2546 – 2550) ซึ่งความเสียหายที่เป็นตัวเลขมืด (dark figures) น่าจะมากกว่านี้หลายเท่า

นอกจากนี้ การจัดทำดัชนีชี้วัดความโปร่งใสของประเทศต่าง ๆ (Transparency International Corruption Perceptions Index) โดยสถาบันความโปร่งใสสากล ปรากฏว่า ในปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยยังคงอยู่ในอันดับที่ 64 ในจำนวนทั้งหมด 145 อันดับ ซึ่งใกล้เคียงกับการจัดอันดับในปี พ.ศ. 2545 - 2546 โดยได้คะแนนความโปร่งใส = 3.6 ทั้งนี้ คะแนนความโปร่งใส (Corruption Perceptions Index) จะอยู่ระหว่าง Min = 1.5 Max = 9.7 โดยที่คะแนน 10 หมายถึงประเทศที่มีความโปร่งใสมากที่สุด เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบคะแนนดังกล่าวแล้ว แสดงว่าประเทศไทยยังคงมีปัญหาความไม่โปร่งใส หรือมีความทุจริตอยู่ในระดับที่น่าวิตกกังวลมาก

6. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ปัญหาเสพติดยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด แม้ว่าจากสถิติในตารางต่อไปนี้พบว่า สถิติคดียาเสพติด ปี พ.ศ. 2547 เมื่อเทียบกับ ปี พ.ศ. 2546 จะลดลงอย่างมาก ทั้งจำนวนคดี (ลดลงร้อยละ 51.96) และจำนวนผู้ต้องหา (ลดลงร้อยละ 50.28) และถ้าเปรียบเทียบกับสถิติปี พ.ศ. 2547 กับ ปี พ.ศ. 2543 จะยิ่งเห็นว่า ปัญหาเสพติดลดลงอย่างมาก คือ ทั้งจำนวนคดี (ลดลงร้อยละ 78.00) และจำนวนผู้ต้องหา (ลดลงร้อยละ 77.50) ทั้งนี้ นอกจากเพราะการเอาจริงเอาจังในการปราบปรามยาเสพติดแล้ว ก็อาจเป็นเพราะความสำเร็จของนโยบายบังคับการบำบัดยาเสพติด จึงทำให้ผู้เสพจำนวนมากไม่ต้องถูกฟ้องร้องเป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติด ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 10 และ 11

ตารางที่ 10 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2547

สถิติ	2543	2544	2545	2546	2547	ร้อยละที่ลดลง เทียบกับปี 2546	ร้อยละ ที่ลดลง เทียบกับ ปี 2543
จำนวนคดี	222,614	207,447	207,862	101,925	48,968	51.96	78.00
จำนวน ผู้ต้องหา	238,380	220,525	219,062	107,861	53,630	50.28	77.50

แหล่งข้อมูล: สำนักงาน ป.ป.ส. (3 กุมภาพันธ์ 2548)

ตารางที่ 11 สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศแสดงจำนวนคดี จำแนกตามชนิดยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2547

ปี พ.ศ.	เฮโรอีน	ยาบ้า	เอ็กซ์ตาซี	ฝิ่น	กัญชาแห้ง	สารระเหย	ไอซ์	คีตามีน	โคคาอิน (โคเคน)	โคเคอิน	อื่นๆ
2543	4,938	180,388	375	2,470	19,897	13,106	5	156	17	170	2,833
2544	3,482	169,148	383	2,297	20,525	10,649	3	187	25	166	2,128
2545	2,721	167,020	590	2,060	20,526	13,193	41	248	57	651	2,329
2546	1,600	63,280	663	2,217	15,426	15,383	70	325	88	486	3,595
2547	605	30,338	516	780	6,596	8,221	169	149	109	287	1,920
การเปลี่ยนแปลง	-62.19	-52.06	-22.17	-64.82	-57.34	-46.56	+141.43	-54.15	+23.86	-40.95	-46.59

แหล่งข้อมูล: สำนักงาน ป.ป.ส.

หมายเหตุ : 1. ประมวลผลเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 ซึ่งยังมีข้อมูลที่ยังไม่เสร็จและอยู่ระหว่างนำเข้า
 2. จำนวนคดีฝิ่น เป็นผลรวมคดีฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก และพืชฝิ่น
 3. ไอซ์ คือ เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์

อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่าโดยทั่วไปคดียาเสพติดเกือบทุกประเภทลดลง แต่ยาไอซ์และโคเคนกลับเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ คณะที่ปรึกษาได้สำรวจตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศ จำนวน 2,596 ราย พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการแก้ปัญหาเสพติดและผู้ค้ายาเสพติดของเจ้าหน้าที่ในระดับโดยเฉลี่ยสูงสุด เมื่อเทียบกับการแก้ปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาผู้มีอิทธิพล การค้าหญิงและเด็ก การก่อการร้าย เป็นต้น

แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบัน (เดือนมีนาคม 2548) พบว่ามีข่าวการจับกุมยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น และเป็นรายใหญ่มากขึ้น ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจะต้องได้รับการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด

7. องค์กรภาคเอกชน ที่มีส่วนสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรม

องค์กรภาคเอกชนจำนวนมากที่มีส่วนสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างเพียงส่วนน้อยเท่านั้น แต่ต้องการยกมาแสดงเพื่อให้เห็นว่าปัจจุบันบทบาทขององค์กรภาคเอกชนจะมีบทบาทต่างๆ มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบการทำงาน การสนับสนุนหรือเติมในจุดที่ภาครัฐยังไม่สามารถให้บริการได้เต็มที่ เช่น มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด มูลนิธิผู้หญิง มูลนิธิคุ้มครองเด็ก มูลนิธิปวีณา เป็นต้น

8. ปัญหาสำคัญอื่นๆ ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญและคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบัน ประเทศไทยเผชิญต่อปัญหาสำคัญของประเทศที่สำคัญมากที่สุดปัญหาหนึ่งก็คือ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติ เป็นปัญหาของทุกคนในบ้านเมืองที่ต้องช่วยกันอย่างเต็มกำลังสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหานี้ แต่ในขณะเดียวกัน ปัจจุบันประเทศไทยก็ประสบภาวะวิกฤติหลายประการที่จะมีผลกระทบทางลบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ ถ้าประเทศไทยมีปัญหาทางเศรษฐกิจย่อมส่งผลกระทบต่อการเพิ่มของปัญหาอาชญากรรมและปัญหาการบริหารในกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาผลกระทบหลังคลื่นยักษ์สึนามิ ปัญหาการปรับราคาน้ำมันในตลาดโลกและราคาเชื้อเพลิงในประเทศไทย ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยในปัจจุบัน (พ.ศ. 2548) นี้กำลังเผชิญปัญหาสำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบ เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ นอกจากปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาผลกระทบหลังคลื่นยักษ์สึนามิ ปัญหาราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และปัญหายาเสพติด และยังมีปัญหาอื่นๆ มากมายที่จะเข้ามาอย่างคาดคิดไม่ถึง

นอกจากนี้ การบริหารงานยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นปัญหาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ องค์กรอาชญากรรมการค้าการร้ายสากล และความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาผู้มีอิทธิพล ปัญหาค่านิยมแบบวัตถุนิยม ปัญหาการประพวติมิชอบในวงราชการ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และในขณะเดียวกัน ก็มีแนวโน้มที่องค์กรภาคเอกชนจะมีบทบาท มีส่วนสนับสนุนการบริหารงานยุติธรรมให้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นับเป็นแนวโน้มที่ดี ผู้บริหารงานภาครัฐจึงจะต้องเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เปิดกว้าง ปรับตัวและต้องทุ่มเทเสียสละในการแก้ปัญหาของชาติ และตระหนักว่าปัญหาของประเทศทุกๆ เรื่องล้วนมีผลต่อความสงบสุขร่มเย็นของสังคม ถ้าสังคมเดือดร้อนเมื่อใดกระบวนการยุติธรรมย่อมได้รับผลกระทบและต้องปรับการทำงานให้ทันเหตุการณ์ เช่นกัน

ปรัชญาหลักและกรอบแนวความคิดของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ

ปรัชญาหลักและกรอบแนวความคิดของกระบวนการยุติธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ ตามเจตนารมณ์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับใหม่นี้ มีความมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการยุติธรรมในลักษณะองค์รวมหรือบูรณาการ โดยมีความมุ่งหวังให้ภายใน 3 - 5 ปี คนไทยที่เป็นคู่กรณีหรือมีข้อพิพาทต่อกัน ทั้งก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ทั้งทางคดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีทรัพย์สินทางปัญญา คดีเด็กและเยาวชน และคดีแรงงาน จะได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ควบคู่กับมีทางเลือกปฏิบัติที่ให้คุณต่อผู้ต้อยโอกาสและยากจน โดยบุคลากรกระบวนการยุติธรรมมีระบบคิดในลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ รักการเรียนรู้ มีจิตใจรักความยุติธรรม และมีจิตสำนึกในการให้บริการ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) โดยยึดหลักปรัชญา “สังคมไทยที่พึงประสงค์ เข้มแข็ง และมีดุลยภาพ” กล่าวคือ “สังคมดุลยภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน” เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีค่านิยมร่วมต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิถีคิดทัศนคติและกระบวนการทำงาน ให้เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารและการจัดการของกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมยังสอดคล้องกับกรอบแนวคิดแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่กำหนดไว้ว่า “รากฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความมั่นคงและมั่นคงอย่างยั่งยืน คือ การปรับปรุงตัวบทกฎหมายให้ทันสมัย สอดรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์และมีความครบถ้วนตามนโยบายของรัฐ พัฒนากระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนได้รับความเสมอภาคและเป็นธรรม สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว มีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ การพัฒนาระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งการส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในภาคเอกชนและสังคม เสริมสร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือของประชาชนในกลไกการดำเนินงานของภาคเอกชนและภาครัฐในทุกระดับ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชนเป็นสำคัญ”

การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ยังสอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ตลอดจนคำนึงถึงความเป็นอิสระและการดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางของผู้ปฏิบัติงานในระดับที่เหมาะสมกับภารกิจของแต่ละคน เคารพและดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

การประเมินสภาวะแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรม

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เป็นการพิจารณาทั้งสภาวะแวดล้อมภายใน ซึ่งได้แก่ จุดแข็งและ จุดอ่อน และสภาวะแวดล้อมภายนอก ซึ่งได้แก่ โอกาสและอุปสรรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยได้มีการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549) ผลจากการวิเคราะห์ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สภาวะแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็ง - จุดอ่อน ของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญมีดังนี้

จุดแข็ง

- ด้านการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการดำเนินคดีที่เป็นขั้นตอนและชัดเจนตามบทบัญญัติของกฎหมาย สร้างความรู้สึกมั่นคงและมั่นใจในการปฏิบัติให้ถูกต้อง การมีศาลพิเศษและศาลเฉพาะด้าน เช่น ศาลปกครอง เป็นการเพิ่มที่พึ่งพิง ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกอุ่นใจ และข้าราชการมีความรู้สึกมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนมากขึ้น กระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิด และวิธีการบริหารงานยุติธรรมไปสู่ลักษณะเอื้ออาทรสมานฉันท์ และขยายโอกาสแก่ผู้เสียเปรียบในสังคม กระบวนการยุติธรรมมีระบบและมีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคม กระบวนการยุติธรรมมีความพยายามในการพัฒนาระบบ รูปแบบ และมาตรฐานเพื่อให้มีความเป็นสากล ด้วยการมีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้นานาอารยประเทศยอมรับและสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนต่างชาติ ศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ และหน่วยงานซึ่งเป็นระบบย่อยในกระบวนการยุติธรรม ที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการบางส่วน เช่น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่เชื่อถือศรัทธาต่อประชาชน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันบริหารงานด้วยแนวคิดสากลโดยให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน และกระบวนการยุติธรรมมีองค์กรคุ้มครองเสรีภาพประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อนขึ้นสู่ศาล

- **ด้านบุคคล**

บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ทักษะ ในการปฏิบัติงานวิชาชีพ และความรู้เฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันส่วนมากมีแนวคิดร่วมกันที่จะพัฒนาระบบงาน ยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดอ่อน

- **ด้านนโยบาย**

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549) ซึ่งเป็นแผนแม่บทฉบับแรกของระบบกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การประชาสัมพันธ์แผนแม่บทฉบับนี้ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หน่วยงานบางแห่งและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมบางคน ไม่ทราบว่าเรามีแผนแม่บทดังกล่าว ดังนั้น จึงมุ่งเน้น ดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของตนเองเป็นหลัก

- **ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน**

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ และมีความพยายามสร้าง อาณาจักรตนเอง ขาดการทำงานแบบเชื่อมโยงในการทำงาน ตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล และ ราชทัณฑ์ ทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันมีคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม แต่ยังไม่สามารถ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรมในสังคมอย่างเต็มที่ โครงสร้างหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมมีรูปแบบที่เป็นทางการมากเกินไป การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมยังไม่เหมาะสม ขาดองค์กรกลางและองค์กรอิสระในการประสานงานเพื่อสร้าง ความเป็นธรรมแก่ประชาชน กลไกการอำนวยความยุติธรรมละเอียดบทบาทชุมชน คำนิยมของระบบ ราชการขาดการให้ความสำคัญต่อประชาชนในระดับรากหญ้า ขาดระบบและกลไกที่จะช่วยเหลือ คนยากจน ผู้ด้อยโอกาสที่ถูกจับกุมและถูกกล่าวหา กระบวนการยุติธรรมปฏิบัติและให้บริการไม่ เหมือนกัน ประชาชนบางพื้นที่ไม่ได้รับความเสมอภาคในการอำนวยความยุติธรรม ยังมีปัญหาความ ล่าช้าในการดำเนินคดี บางหน่วยงานขาดมาตรฐานจรรยาวิชาชีพ มีปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

- **ด้านบุคลากร**

บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยังมีปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต มีเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมวางตัวไม่เป็นกลาง เลือกปฏิบัติ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยึดค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรที่บุคลากรสังกัดเป็นหลัก ขาดการปฏิบัติงานร่วมกัน อีกทั้งยังขาดหลักประกันในการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ บุคลากรบางส่วนยังปฏิบัติงานไม่เต็มที่ เพราะผู้บังคับบัญชาไม่ได้บริหารงานด้วยความเป็นธรรม ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเห็นว่า การปฏิบัติงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่าการปฏิบัติงานตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ

- **ด้านระเบียบ**

ระเบียบการบริหารของระบบราชการล้าหลัง ไม่คล่องตัว มีกฎระเบียบที่มีส่วนทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี มีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้คนจนเป็นจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ และทำให้ประชาชนมีความรู้สึกท้อแท้ ไม่กล้ามาขอความยุติธรรม

สภาวะแวดล้อมภายนอก คือ โอกาส – อุปสรรค ของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญมีดังนี้

โอกาส

- **ความต้องการของประชาชน**

ความยุติธรรมเป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลทุกคน ทุกอาชีพ ทุกวัย ทั้งเพศชายและเพศหญิง ทำให้งานของกระบวนการยุติธรรมได้รับความตระหนักและยอมรับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมไทยปัจจุบันที่มีความเจริญเกือบทัดเทียมอารยประเทศ กระแสสิทธิมนุษยชนส่งผลทำให้ประชาชนตื่นตัวรับรู้สิทธิที่พึงได้รับบริการจากภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรเอกชนจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมงานบริการเพื่อความยุติธรรมและการตรวจสอบองค์การอำนวยความสะดวกยุติธรรม

- การปฏิรูป

การปฏิรูประบบราชการเอื้ออำนวยและเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนทุกส่วนของหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนกระบวนการหรือวิธีการทำงาน รวมทั้งพฤติกรรมข้าราชการไปในทิศทางที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบในลักษณะพร้อม ๆ กันทุกหน่วยงาน การปฏิรูปทางการเมืองทำให้ประชาชนมีความสนใจและตื่นตัวทางการเมือง เป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานโดยมุ่งเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น การปฏิรูประบบกฎหมายเอื้ออำนวยให้โครงสร้างการบริหารงานยุติธรรมเป็นระบบ รวมทั้งบทบัญญัติโดยกฎหมาย เช่น การมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงและเชื่อถือได้ การพัฒนาการบริหารไปสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของกระบวนการยุติธรรมและเป็นพื้นฐานของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

- กระแสการพัฒนาของโลกยุคโลกาภิวัตน์

สังคมไทยเป็นสังคมเปิดและเมื่อเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและต้องปรับตัวในทุกด้านเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งไม่ยกเว้นแม้แต่กระบวนการยุติธรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาการมีส่วนผลักดันและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นองค์รวม และเป็นโอกาสที่เสริมสร้างการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก

- ระบบกฎหมาย ผู้นำและการเมือง

การพัฒนาประชาธิปไตยและบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่บัญญัติชัดเจนว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับผู้นำทางการเมืองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม จะเป็นโอกาสดีที่จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นสากล

อุปสรรค

- ด้านกฎหมาย

มีปัญหาช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา รวมทั้งประชาชนยังขาดวินัย ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

- สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ซึ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบเงื่อนไขพื้นฐานทางสังคมที่เป็นกีดกันรักษาความสงบ และอำนวยความสะดวกของชุมชน วัตถุประสงค์ทำให้เกิดสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ สังคมไทยมีจิตสำนึกเรื่องความยุติธรรมน้อย ระบบการศึกษาเรียนรู้ของไทยขาดการปลูกฝังจิตสำนึกด้านรักความยุติธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ระบบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ ทำให้ได้นักกฎหมายที่มีลักษณะใช้กฎหมายเชิงเทคนิค และขาดการมองกระบวนการยุติธรรมในลักษณะสหวิทยาการ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น การปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทำให้เกิดความคาดหวังและความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนสูง จนอาจนำไปสู่การพิพาทขัดแย้งที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณคดี

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาผู้มีอิทธิพล ปัญหาค่านิยมแบบวัตถุนิยม และปัญหาการประพุดติมิชอบในวงราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่ทำลายกระบวนการยุติธรรม คือ ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ทั้งนี้ ยังมีปัญหาสำคัญอื่นๆ ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ และคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ได้แก่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการปรับราคาน้ำมันในตลาดโลกและราคาเชื้อเพลิงในประเทศไทย ปัญหาภัยแล้ง/ปัญหาด้านสินค้าการเกษตรราคาตกต่ำ ปัญหาผลกระทบหลังคลื่นยักษ์สึนามิ และปัญหาการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก ซึ่งจะมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเกิดคดีทั้งทางแพ่งและอาญาในอนาคตได้

- กระแสการพัฒนาของโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น และมีความสลับซับซ้อน กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ระบบยุติธรรมเชิงจารีตสลายไป

บทที่ 2

เป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 - 2551) จะมีเป้าประสงค์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบงานยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความเป็นสากล เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค เป็นธรรม สมานฉันท์ และสงบสุข ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้ระบบการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

พันธกิจ

1. เร่งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมองค์รวมด้วยการปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการปฏิบัติงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เพื่อให้ทำงานอย่างมีจริยธรรม มีการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน มีองค์กรกลางในการบูรณาการแผนและประสานงานเร่งสร้างระบบและกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเครือข่ายของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ

2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาระบบและกลไกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ควบคู่กับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกป้องกันการกระทำผิด การฟื้นฟูและแก้ไขผู้กระทำผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความสงบสุขของสังคม

วัตถุประสงค์หลัก

1. ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
2. ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน
3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาค ให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรม และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่
4. ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมและการกระทำผิด
5. สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบเพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน
6. ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
7. ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอภาคและเป็นธรรม
8. พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญาให้กลับเป็นคนดี คืนสู่สังคม
9. พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

เป้าหมายรวมของแผนแม่บท

ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักข้างต้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ควรเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ ดังนี้

1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการบูรณาการเป้าหมายและกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งสู่การอำนวยความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

2. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ ความสามารถอย่างมืออาชีพ มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับภารกิจ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีในการอำนวยความยุติธรรมและการให้บริการ มีศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจต่อการปฏิบัติหน้าที่

3. ประชาชนและสังคมมีความศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอำนวยความยุติธรรมและการให้บริการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551)

เพื่อให้การพัฒนาระบบการยุติธรรมในอนาคตช่วงระยะเวลา 2 ปีข้างหน้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2551) บรรลุวัตถุประสงค์หลัก ซึ่งจะสอดคล้องและผลักดันให้บังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ที่แผนแม่บทฉบับนี้กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อนการพัฒนาระบบการยุติธรรมไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550–2551) จะประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย
ความยุติธรรมในระดับชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กร
แห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและ
กฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไข
ฟื้นฟู

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน
เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม

แนวทางหลักของแผนแม่บท

จาก 10 ยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินงานหลักได้
ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
ภายใต้นโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติ โดยมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมือง

ที่ดี เสริมความแข็งแกร่งให้กับกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความยุติธรรมอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรมและมีมาตรฐานเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีศักยภาพพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทในสังคม และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและสลับซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. แนวทางกระตุ้นสังคม ประชาชน ทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความยุติธรรม ทำให้ประชาชนตระหนักและรู้สึกรู้ว่าปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมแก้ไขปรับปรุงและฟื้นฟูแนวทางการดำเนินการ คือ ต้องพัฒนาไกล ช่างทาง เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นการยุ่งยากที่จะให้ความร่วมมือและถือได้ว่าเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสังคม ซึ่งต้องอาศัยการณรงค์ประชาสัมพันธ์และพัฒนาเครือข่าย

3. แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมโดยคำนึงถึงหลักวิชาการ มีการพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมรวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สภานายความให้มีการปฏิบัติงานโดยที่บุคลากรมีความรู้ที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการและการพัฒนาประเทศไทยโดยรวม มีจรรยาบรรณ มีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการและเชิงสหวิชาชีพ เข้าใจและยอมรับการพัฒนาหน่วยงานเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานต่าง ๆ และมีกิจกรรมการสร้างให้หน่วยงานองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถพัฒนากระบวนการยุติธรรมโดยมีการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและมีลักษณะเป็นพลวัตรของยุคโลกาภิวัตน์

จากแนวดำเนินการหลัก 3 ประการดังกล่าว สามารถนำมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนแม่บทนี้ เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มยุทธศาสตร์การบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีคุณภาพ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นภารกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 1, 2, 3, 7, 8 และ 10 ทั้งนี้โดยที่ยุทธศาสตร์ที่ 3 เป็นยุทธศาสตร์สนับสนุน

2. กลุ่มยุทธศาสตร์ที่ต้องมีการประสานความร่วมมือกับภาคประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน ให้เข้ามาเป็นภาคีการอำนวยความยุติธรรมที่ต้องการความโปร่งใส

เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมได้มีโอกาสทำงานอย่างมืออาชีพโดยให้การอำนวยความสะดวกดีเล็กๆ น้อยๆ อยู่ที่ชุมชน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 4, 6 และ 9

3. กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒน่องค์ความรู้ เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถสร้างองค์ความรู้ มีการสร้างนวัตกรรม และพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 3 และ 5

บทที่ 3

รายละเอียดของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์แต่ละยุทธศาสตร์ จะมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และแผนงานรองรับที่ชัดเจน โดยในแต่ละแผนงานจะมีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ ขอบข่าย การดำเนินงาน ตัวชี้วัด และหน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นกรอบการปฏิบัติ

**ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย
ความยุติธรรมในระดับชาติ**

กระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัวโดยการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในลักษณะที่เป็นองค์รวม มีการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมของชาติร่วมกันและมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ชัดเจนเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมพื้นฐานและอาชญากรรมพิเศษอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ามนุษย์และเด็ก ปัญหาผู้มีอิทธิพล ความรุนแรงต่อสตรีและเด็ก อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ การก่อการร้าย ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหายาเสพติด และปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนการบูรณาการนโยบายการฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาคriminal ทำผิด ตลอดจนนโยบายการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ โดยมีองค์กรประสานงานในการจัดทำนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมของชาติ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้นโยบายนี้สามารถเป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางจัดทำแผนในกระบวนการยุติธรรมทุกระบบย่อย เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมทำได้อย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพ ยกกระดับกระบวนการยุติธรรมไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชน และสร้างความมั่นใจให้ทุกภาคส่วนในสังคม โดยหน่วยงานในระบบย่อยมีการทำงานแบบเชื่อมโยง ลดลักษณะการทำงานแบบซ้ำซ้อน ต่างคนต่างทำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมโดยมีเป้าหมายเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
2. เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของชาติ และกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
2. เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามนโยบายการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
4. เพื่อให้มีการบูรณาการดำเนินงานประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนากลไกและเวทีการระดมสมองอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหลักแต่ละด้าน
2. กำหนดแนวทางการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีบูรณาการ รวมทั้งด้านแผนและงบประมาณ
3. ประสาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานหลัก
4. ดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงนโยบายอย่างต่อเนื่อง
5. ประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้หน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญที่จะดำเนินการตามแผนแม่บทฯ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนโยบายบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมด้านต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น
2. การบูรณาการดำเนินงานประมาณของกระบวนการยุติธรรมทุกปี
3. มีกระบวนการประชาพิจารณ์ในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาระบบการประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงาน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนาเครือข่ายการทำงานในกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบต่างๆ

ตัวชี้วัด

1. แต่ละหน่วยงานมีนโยบาย/ แผนงาน/ โครงการที่บูรณาการเพื่อกำหนดความยุติธรรมอย่างน้อย 1 โครงการ/ ต่อปี
2. แต่ละหน่วยงานต้องมีเครือข่ายการทำงานที่ร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชน/ ประชาสังคม/ เครือข่ายชุมชนเพื่อกำหนดความยุติธรรมอย่างน้อย 1 เครือข่าย
3. แต่ละหน่วยงานมีการรายงานผลงานตนเอง (Self-Report) ถึงกิจกรรม/ ลักษณะการดำเนินงานของตนตามแผนแม่บทฯ และผลงานการบูรณาการนโยบาย/ แผนงาน/ โครงการเพื่อกำหนดความยุติธรรมทุกปี และเปิดเผยใน Website ของตนเองเพื่อให้สาธารณชนรับทราบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ
2. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดขอบข่ายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่องทุกปี
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ
3. แสวงหาความร่วมมือและพัฒนาแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม
4. ติดตามประเมินผลการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. มีแผนงานการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจนทุกปี
2. จำนวนกิจกรรมที่จัดในแต่ละปี
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งภายในและต่างประเทศ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงการต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ความอบอุ่นใจและเพิ่มที่พึ่งพิงให้กับประชาชน แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแนวทางหนึ่ง คือ ส่งเสริมการมีศาลชำนาญพิเศษ ศาลพิเศษเฉพาะด้านและพัฒนาประสิทธิภาพเชิงยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรมในทุกกระบวนย่อย ปรับเปลี่ยนกลไกวิธีการทำงาน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานมุ่งเน้นการทำงานด้วยความคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการปฏิบัติงานโดยมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์และมีการประเมินผลระบบเปิด มีกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลทางการปฏิบัติระหว่างกระบวนการยุติธรรมระบบย่อยอย่างมีคุณภาพ มีวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดหลักความเสมอภาค มีการกระจายอำนาจการบริหารงานยุติธรรม และสร้างแนวคิดร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานยุติธรรมด้วยการมีตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน และสร้างระบบหลักประกันในการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในทุกกระบวนย่อย มีการทำงานในกระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิชาชีพมากขึ้น นำไปสู่การสร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาทเพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์สินและการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตลอดจนการปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม คดีปกครองและคดีอื่นๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป พัฒนากฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อลด/แก้ไขปัญหาคอขวดในกระบวนการยุติธรรมและปรับปรุงในเรื่องความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากรเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ กระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัว ต้องพัฒนาระบบข้อมูลระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานยุติธรรมทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครองอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันในการปฏิบัติงาน การวางแผน การประสานแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ และกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างมีหลักวิชาการและเพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานการอำนวยความสะดวกให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
3. เพื่อนำนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
2. ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
3. นำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน
4. เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
5. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
6. ให้ความรู้ด้านการบริหารงานสมัยใหม่แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
7. สนับสนุนการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีความเป็นสากล

ตัวชี้วัด

1. ลดขั้นตอนและเวลาในการปฏิบัติงาน
2. จำนวนผู้กระทำผิดหรือฝ่าฝืนวินัยของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง
3. มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
5. มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
6. ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับดี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกประเภทคดีอย่างเสมอภาค โปร่งใส รวดเร็ว ต่อเนื่อง เป็นธรรม และทั่วถึง
2. เพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อย่างมีดุลยภาพ
3. เพื่อให้มีการกระจายอำนาจในการอำนวยความยุติธรรม
4. เพื่อให้เกิดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
5. เพื่อพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย มีการบังคับใช้ที่รวดเร็ว และสอดคล้อง กับความต้องการของสังคมและการพัฒนาประเทศ
6. เพื่อให้มีการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการอำนวย ความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหาอาชญากรรม สภาพการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
3. กำหนดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
4. กำหนดขั้นตอนการออกกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือการปรับปรุงแก้ไขที่รวดเร็ว รวมทั้งให้มีระยะเวลาสิ้นสุดในการบังคับใช้ที่ชัดเจน

ตัวชี้วัด

1. มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. มีแนวทางการกระจายอำนาจที่เป็นลายลักษณ์อักษรและชัดเจน
3. จำนวนแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
4. ระยะเวลาของการออกกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไข และจำนวนกฎหมายที่มีระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน
5. ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
6. จำนวนหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการอำนวยความยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
7. มีการดำเนินคดีหรือข้อพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วขึ้น และคดีค้างลดลง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อให้มีการให้บริการแก่ประชาชนในกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม
3. เพื่อพัฒนาการให้บริการในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
4. เสริมสร้างและสนับสนุนการให้มีความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และกับหน่วยงานอื่นๆ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม
2. กำหนดแนวทางการให้บริการแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม
3. พัฒนาการให้บริการที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างทั่วถึง
4. มีระบบและกลไกของความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและกับหน่วยงานอื่นๆ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชนที่ได้รับการแก้ไขต่อปี
2. สถิติการร้องเรียนของประชาชนต่อปี
3. ความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการจากกระบวนการยุติธรรม
4. จำนวนกิจกรรม และโครงการที่พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรมต่อปี
5. มีการพัฒนาระบบความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่มีภารกิจการให้บริการแก่ประชาชน

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม แห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องและรองรับกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ
2. เพื่อสร้างระบบข้อมูลพื้นฐานร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นเข้ามาใช้ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องและรองรับกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ
2. ศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดลักษณะข้อมูลพื้นฐานที่ต้องใช้ร่วมกันและมีการจัดเก็บอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
3. สร้างและพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. วางระบบและระเบียบการใช้ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเชื่อมโยงกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ตัวชี้วัด

1. มีระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
2. มีการกำหนดลักษณะข้อมูลพื้นฐานที่ต้องจัดเก็บอย่างชัดเจน
3. มีเครือข่ายข้อมูลที่เชื่อมโยงกันของทุกหน่วยงานทั้งในและนอกกระบวนการยุติธรรม
4. จำนวนครั้งของการใช้บริการฐานข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ
5. มีการใช้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและหรือการแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละองค์กรในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีมาตรฐาน และมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเป็นองค์รวม
2. เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดมีความสอดคล้อง และรองรับกับแนวทางการปฏิบัติงาน และระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน ผลผลิต และผลลัพธ์

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. มีกระบวนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด
2. ปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ให้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. ติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์เกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ทุกหน่วยงานที่ชัดเจนและทันสมัย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบการดำเนินคดีและการบังคับคดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง ให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม
2. เพื่อเร่งรัดการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นธรรม
3. เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและดำเนินการพัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร และคดีปกครอง ให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม
2. กำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติในการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
3. ดำเนินการพัฒนาดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดและติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางการพัฒนาระบบการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง คดีแรงงาน คดีภาษีอากร และคดีปกครองที่ชัดเจน
2. มีแนวทางในการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้
3. มีวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มากขึ้น
4. ความพึงพอใจของคู่ความในคดี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมบังคับคดี
4. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพและคุณสมบัติอย่างต่อเนื่อง จึงควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในลักษณะของการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและของแต่ละระบบย่อย และร่วมกันกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะของการมีอาชีพปฏิญาณในการปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมต้องการคุณลักษณะของบุคลากรที่มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม รักและเคารพในหลักของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มีจิตสำนึกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล เอกชน และสังคม มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน และมีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการและเชิงสหวิชาชีพ มีความรู้ความเข้าใจและยอมรับแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีค่านิยมร่วมในลักษณะที่สะท้อนภาพเชิงบวกของกระบวนการยุติธรรม มีวิถีคิดที่เป็นระบบ และสามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิทยาการ

ในการพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องมีรูปแบบ เทคนิค กิจกรรม/โครงการในระดับบุคคลและทีมงาน เพื่อเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงแนวคิดพฤติกรรมเรียนรู้ทั้งชีวิตในการปฏิบัติงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน กิจกรรม/โครงการในระดับองค์กร เช่น การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (action learning) การสร้างความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (communities of practices) การบริหารองค์ความรู้ (knowledge management) กระบวนการเป็นพี่เลี้ยง (mentoring) การสอนงาน (coaching) ขึ้น โดยเชื่อว่ากิจกรรมเหล่านี้จะตอบสนองต่อแนวทางของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้และข้อตกลงต่างๆ ตามปฏิญญากรุงเทพฯ ในการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา

อนึ่ง การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หมายรวมถึง หน่วยงานทั้งในกระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสภานายความ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
2. เพื่อให้มีการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมในกระบวนการยุติธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในระบบงานยุติธรรม
3. เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีภาวะผู้นำ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีวิธีการคิดเป็นระบบ
4. เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ ความเข้าใจและยอมรับแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ประกอบด้วยแผนงานต่าง ๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการวางระบบการพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางระบบของการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการพัฒนา การฝึกอบรม การเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน
2. เพื่อวางระบบวิธีการพัฒนา การฝึกอบรม การเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงานให้ทำงานเชิงรุก
3. เพื่อวางระบบการประเมินผลความสำเร็จของการพัฒนา การฝึกอบรม การเรียนรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน
4. เพื่อจัดระบบการพัฒนาบุคลากรใหม่ที่ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์และเป้าหมายของหน่วยงาน
5. เพื่อแสวงหาแนวทางการนำแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากร

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ประเมินความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาของบุคลากรด้วยวิธี Competency Gap Analysis
2. สำรวจหลักสูตร วิธีการพัฒนาที่เหมาะสม และพัฒนารายการสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการ
3. ออกแบบระบบการติดตามประเมินผล และความสำเร็จของการพัฒนา
4. รายงานขั้นตอนการดำเนินการ และจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการพัฒนาบุคลากร

5. จัดประชุมเผยแพร่ ประชาพิจารณ์

ตัวชี้วัด

1. จำนวนกิจกรรม โครงการที่เกี่ยวข้องกับการวางระบบพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. ความพึงพอใจ การเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์
3. รายงานของเจ้าหน้าที่และข้าราชการ เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการพัฒนาในหน่วยงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและวัฒนธรรมองค์การ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรที่เหมาะสมกับหน่วยงาน
2. เพื่อเสนอแนะวัฒนธรรมองค์การที่เหมาะสมในการบริหารภาครัฐแนวใหม่
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงาน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การสำรวจวัฒนธรรมองค์การ และบรรยากาศการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เป็นอยู่และที่ควรจะเป็นโดยการพิจารณาว่าระบบงาน โครงการต่าง ๆ พึงต้องการรูปแบบความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมเช่นไร

2. การรายงานผล ออกแบบและกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันเพื่อสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่ต้องการ
3. การกำหนดแนวทางการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมใหม่ที่เหมาะสมกับหน่วยงาน

ยุติธรรม

4. การเขียนคู่มือ บทบาท หน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันสร้างค่านิยมใหม่ให้มีพลังขับเคลื่อน

ตัวชี้วัด

1. ความร่วมมือกับกระบวนการ/กิจกรรมของฝ่ายบริหารและข้าราชการ
2. พฤติกรรม ค่านิยมของข้าราชการที่สอดคล้องกับค่านิยมสร้างสรรค์
3. รายการค่านิยมใหม่ที่องค์กรกำหนดขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาจรรยาบรรณของการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อกำหนดคู่มือ แนวทาง กำกับพฤติกรรมการทำงาน/การบริหารงานของข้าราชการทุกระดับ
2. เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่
3. เพื่อการปฏิบัติหน้าที่และการบริหารงานแนวใหม่ที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

ขอบข่ายการดำเนินการ

1. แสวงหาความเห็นชอบจากผู้กำหนดนโยบาย ปรีกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง
2. แก้ไข ยกร่างจรรยาบรรณในวิชาชีพและแสวงหาการให้ความยอมรับเห็นชอบกับจรรยาบรรณที่ยกกว้างขึ้น
3. จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประชาพิจารณ์ และเขียนกรณีเหตุการณ์จรรยาบรรณที่ดี – ไม่ดีเพื่อการเรียนรู้
4. เผยแพร่ จัดให้มีการนำแนวทาง/จรรยาบรรณเข้าสู่ทุกกิจกรรมของการบริหารข้าราชการในหน่วยงาน
5. ตีตประกาศ รมรงค์ ส่งเสริมการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และการให้รางวัล
6. เปิดแนวทางให้มีการซักถาม ร้องเรียน ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจรรยาบรรณและการละเมิด
7. ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณในหน่วยงานโดยให้ผู้บริหารเป็นต้นแบบ

ตัวชี้วัด

1. ระยะเวลาที่ใช้ในการกำหนดจรรยาบรรณของหน่วยงาน
2. ความร่วมมือที่ได้รับ
3. การฝึกอบรม การชี้แจง จำนวนครั้งที่มีการประชาสัมพันธ์
4. การปฏิบัติตาม/คำร้องเรียน/คำชมที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้างระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning - AL)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรของหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และกระบวนการขั้นตอนของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
2. เพื่อเกิดการปรับปรุงทบทวนการปฏิบัติงาน และมีการริเริ่มการปฏิบัติงานใหม่ๆ ที่ตอบสนองเป้าหมายและนโยบาย
3. เพื่อสร้างระบบและวัฒนธรรมความร่วมมือในการเรียนรู้เป็นทีมทั้งในและระหว่างหน่วยงาน สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและกัน
4. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากร ทีมงานและองค์การในการสร้างสิ่งใหม่ๆ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. อบรม ชี้แจง เผยแพร่ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ประโยชน์ ความสำคัญ ขั้นตอนของการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ระบุความเกี่ยวข้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรม
2. กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อถ่ายโอนแนวทางการเรียนรู้ เข้าสู่ภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติจริง ผ่านทีมงาน/คณะทำงานกลุ่ม
3. คัดเลือกผู้บริหารและชุมชน กำหนดประเด็นเสวนา ตารางกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติและใบงานที่ใช้และเขียนเป็นคู่มือการดำเนินการ
4. เผยแพร่และขยายผลแนวทางการดำเนินการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ทั้งภายในและระหว่างหน่วยงาน

ตัวชี้วัด

1. บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นประโยชน์คุณค่าต่อการปรับกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติเข้าสู่งานในหน้าที่ ก่อนและหลังการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน
2. ความสามารถในการริเริ่ม ปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการทำงานดีขึ้น
3. ทศนคติและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของทีมดีขึ้น
4. ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้างความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (Communities of Practices – CoPs)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างวัฒนธรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกัน โดยเฉพาะในหมู่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์และความสนใจร่วมกัน
2. เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงาน
3. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในวิชาชีพ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. อบรม ชี้แจง เผยแพร่ สร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางขั้นตอนการดำเนินการของ CoPs
2. เลือกสรรตัวอย่างการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความสำเร็จด้านกระบวนการยุติธรรม อันเป็นที่สนใจร่วมกันของฝ่ายบริหารมาศึกษา
3. ตกลงในแนวทางการดำเนินการว่าเห็นสมควรขยายผลการศึกษา/การปฏิบัติไปยังกลุ่ม/หน่วยงานเป้าหมาย
4. ขอความเห็นชอบจากฝ่ายบริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อวางระบบ CoPs ในหน่วยงาน
5. กำหนดทีมงาน ภายใน-ระหว่างหน่วยงานขององค์กรและระหว่างองค์กรเพื่อประสานและส่งเสริมการเรียนรู้
6. ศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการดำเนินการ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนครั้งและจำนวนผู้เข้าร่วมที่มีการพบปะพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ
2. ความคืบหน้า ข้อตกลงที่มีผลในทางปฏิบัติ
3. จำนวนโครงการ/แผนงาน ที่ริเริ่มหรือที่เป็นผลจาก CoPs
4. คำรายงานของผู้เข้าร่วมเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนรู้ และสัมฤทธิ์ผลที่เกิดหรือเพิ่มขึ้น
5. ความร่วมมือส่งเสริมความเข้าใจอันดี ความก้าวหน้าในวิชาชีพเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
2. สำนักงานกิจการยุติธรรม (ในฐานะเจ้าภาพศึกษานำร่อง)

แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงาน – One – Stop Resource

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทบทวน ประมวล องค์ความรู้ในวิชาชีพกระบวนการยุติธรรมที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่
2. เพื่อสร้างและเผยแพร่ประมวลความรู้ใหม่ และที่มีอยู่แล้วให้เป็นที่รู้เข้าใจโดยแพร่หลาย
3. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและทีมงานให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ประเมินความต้องการองค์ความรู้ที่จะช่วยการปฏิบัติงาน คืออะไร อยู่ที่ไหน กับใคร วิธีการสร้างหรือนำเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน
2. วิเคราะห์ว่าความรู้ นั้น ๆ จะเป็นประโยชน์ได้เช่นไร มีการใช้ไปในระดับไหน ระดับการประยุกต์ใช้มากน้อยเพียงใด
3. ร่วมกันกำหนดว่าความรู้ นั้นจะกระจายอย่างทั่วถึงให้เกิดประโยชน์ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับหน่วยงาน
 - 3.1 การสื่อสาร พบปะแบบเผชิญหน้า เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน/การทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้/นิทรรศการ มหกรรมความรู้
 - 3.2 การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี เช่น อีเมล อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต ชุมชนนักปฏิบัติ
 - 3.3 ระบบการเก็บรักษา และการนำออกมาใช้ เช่น อินทราเน็ต KM Banking
 - 3.4 ระบบฐานความรู้ความชำนาญการ เช่น Expert system, Directory, สมุดหน้าเหลือง
4. พัฒนาความพร้อมด้านบุคลากร ทีมงาน เทคโนโลยีสนับสนุน และแผนการดำเนินงานตัวชี้วัด
5. ดำเนินการและรายงานอุปสรรคปัญหา ความคืบหน้า ความสำเร็จ สร้างเป็นคู่มือแนวทางการดำเนินงาน
6. ประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและการปฏิบัติที่ดี

ตัวชี้วัด

1. แผนงาน จำนวนครั้งที่พบปะหารือกัน
2. ระดับความคืบหน้าจากคำรายงานของผู้เกี่ยวข้อง
3. งบประมาณและบุคลากรที่จัดสรรให้
4. ความรู้ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่ทำ KM
5. งบประมาณที่ประหยัดจากการจ้างที่ปรึกษา เมื่อคนในหน่วยงานมีความรู้และใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้รวดเร็ว ทันการณ์
6. อุปสรรคปัญหาและความสามารถในการแก้ไข
7. การประยุกต์องค์ความรู้มาใช้กับงานในหน้าที่

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการเตรียมผู้นำในอนาคตของหน่วยงาน พัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากร
2. เพื่อส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมขององค์กร และการถ่ายโอนสมรรถนะประสบการณ์ของบุคลากร
3. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานและส่งเสริมแนวทางการพัฒนาแบบไม่เป็นทางการขึ้นในหน่วยงานเพื่อการรักษาคณ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การชี้แจง แนวทาง ขั้นตอนการดำเนินการเป็นพี่เลี้ยงและการสอนงาน
2. การประเมินความจำเป็น การประชาสัมพันธ์ การตั้งคณะทำงาน การกำหนดกติกาแนวทางดำเนินการ
3. การคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นพี่เลี้ยง และผู้รับการสอน การประชุมชี้แจงบทบาทภาระหน้าที่
4. การร่วมกันกำหนดกิจกรรมและตารางเวลา การจัดทำคู่มือ
5. การติดตามตรวจสอบและประเมินผล

ตัวชี้วัด

1. ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
2. การปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนและผู้รับการสอน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต*

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการเป็นปัญหาที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง เพราะทำให้งบประมาณของรัฐไม่ได้ถูกนำไปใช้จ่ายเพื่อการเสริมสร้างความผาสุกของมวลชนอย่างเต็มที่ ประชาชนต้องถูกเบียดเบียนเดือดร้อน ไม่ได้รับความยุติธรรมในรูปแบบต่างๆ ทำให้บริการต่างๆ ที่ประชาชนจะได้รับจากรัฐมีคุณภาพต่ำกว่าที่พึงจะได้

นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายที่ภาคธุรกิจเอกชนต้องจ่ายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องถูกผลักเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการทำธุรกิจ ซึ่งหมายถึง การทำให้ประชาชนต้องรับภาระใช้จ่ายเพื่อการบริการและสินค้าในราคาสูง และภาคธุรกิจก็จะมีปัญหาการแข่งขันในเวทีสากล ตลอดจนทำให้นานาชาติมีข้อจำกัดที่ไม่อยากเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย นอกจากนี้จะทำให้ประเทศเสื่อมเสียชื่อเสียงเป็นที่รังเกียจและอาจกลายเป็นเงื่อนไขของนานาชาติในการดำเนินการกีดกันทางการค้าและสิทธิประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับในเวทีสากล

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นผลของการบริหารงานภาครัฐและอาจรวมถึงเอกชนที่ขาดการบริหารงานตามแนวคิดธรรมาภิบาล ขาดความโปร่งใสและระบบตรวจสอบที่ดี และการเชื่อมโยงกับขาดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การเคารพสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาประชาธิปไตย และปัจจัยอื่นๆ เช่น ความเชื่อเรื่องธรรมเนียมวัฒนธรรมการให้กระแสนิยมทางวัตถุ ความห่างไกลการพัฒนาจิตใจ หรือการไม่รู้สิทธิของประชาชน ความไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเสมอภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งของกลุ่มคนด้อยโอกาสเพราะความยากจน มีการศึกษาต่ำ และอยู่ห่างไกลในชนบท

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อถือในกลไกภาครัฐสูงขึ้น
2. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับมีการปฏิบัติงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

* เพิ่มเติมไม่ทั้งหมดตามแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551

แผนงานที่ 1 แผนงานการวางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติดมิชอบใน วงราชการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทุกส่วนราชการมีการวางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
2. เพื่อให้ทุกส่วนปฏิบัติงานตามเกณฑ์ที่กำหนดและรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเอง
ทุกปี
3. เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความซื่อสัตย์สุจริต
และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ขอบข่ายการดำเนินการ

1. การวางมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกมิติของงาน
ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดการทุจริต โดยอาศัย
 - 1.1 หลักธรรมาภิบาลที่ครอบคลุมหลักการ ความโปร่งใส การตรวจสอบได้
จรรยาบรรณ การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.2 การสร้างเสริมค่านิยมการดำเนินชีวิตที่มีส่วนลดกระแสวัตถุนิยม และการยกย่อง
และตอบแทนข้าราชการที่มีความซื่อสัตย์ให้ปรากฏเป็นตัวอย่างการดำเนินชีวิต
 - 1.3 มีมาตรการที่ชัดเจนเป็นหลักประกันที่สร้างความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่
ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบธรรม คุณธรรม วิชาชีพ ผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถ จะสามารถเติบโตในสายงานของตนได้โดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ
ผู้มีอำนาจทางการเมืองที่อาจจะครอบงำระบบราชการ
2. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบให้สาธารณชนรับทราบทุกปี

ตัวชี้วัด

1. ทุกหน่วยงานมีมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ
เผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ
2. ร้อยละของจำนวนของกรณีการทุจริต การร้องเรียนของประชาชน/ข้าราชการ ได้มีการ
ดำเนินการตรวจสอบ/ลงโทษ/ชี้แจง เพิ่มขึ้น
3. จำนวนโครงการที่เปิดให้มีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต

4. ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความสุจริตโปร่งใสในการทำงานของหน่วยงานราชการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงยุติธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกส่วนราชการ

แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้าน ป้องกัน และปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการต่อต้าน ป้องกันปราบปราม ตลอดจนการร่วมแสวงหาข้อเท็จจริง พิจารณาคัดค้านความผิดกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
2. เพื่อรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้และทราบสิทธิประโยชน์ของตน ตลอดจนช่องทางในการเรียกร้องความเป็นธรรมแก่ตนเอง และการร่วมมือกันสอดส่องกรณีไม่ชอบมาพากลของการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการที่อาจนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบ
3. เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่จะไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดหรือกระตุ้นให้ข้าราชการทุจริต

ขอบข่ายการดำเนินการ

1. แก้ไขกฎหมายระเบียบและสร้างกลไกรองรับให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปราม การตรวจสอบ การแสวงหาข้อเท็จจริง ตลอดจนการวินิจฉัยชี้มูลความผิดกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบ
2. รณรงค์ให้ประชาชนรู้สิทธิประโยชน์ของตน ช่องทางวิธีการเรียกร้องความเป็นธรรมร่วมมือกันในการป้องกัน ปราบปราม ตรวจสอบ และไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดหรือกระตุ้นให้เกิดการทุจริต

ตัวชี้วัด

1. มีกฎหมาย ระเบียบและกลไกรองรับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
2. ประชาชนมีความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์ของตนและรู้ช่องทางวิธีการเรียกร้องสิทธิ
3. มีจำนวนประชาชน เครือข่ายที่ร่วมมือกับภาครัฐในการต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพิ่มมากขึ้น
4. หน่วยงานราชการทุกหน่วยมีช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริต

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กระทรวงยุติธรรม
2. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกส่วนราชการ

แผนงานที่ 3 แผนงานคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต รวมถึงผู้เป็นพยานในการดำเนินคดีทุจริต ตั้งแต่ชั้นการสืบสวน สอบสวน การดำเนินคดีในชั้นศาล และหลังการพิพากษา
2. เพื่อเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลและผู้เป็นพยานในชั้นศาลมากขึ้น อันเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้ทุจริตมาลงโทษตามกฎหมายได้

ขอบข่ายการดำเนินการ

1. ตรากฎหมายและวางระบบเพื่อการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริตและการเป็นพยานในการดำเนินคดีทุจริต ตั้งแต่ชั้นการสืบสวน สอบสวน การดำเนินคดีในชั้นศาล และหลังการพิพากษา
2. มีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลและพยานอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานเดียว
3. ให้ค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูล และการเป็นพยานให้สอดคล้องตามมูลค่าความเสียหายของรัฐที่เสียหายจากการทุจริตโดยมีคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนพิจารณากำหนด
4. มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมั่นใจในความปลอดภัยของตน และให้ข้อมูลการทุจริตและพยานมากขึ้น

ตัวชี้วัด

1. มีผู้ให้ข้อมูลและพยานในคดีการทุจริตเพิ่มมากขึ้น
2. คดีทุจริตที่ตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดได้มีจำนวนมากขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงยุติธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
2. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับ
2. เพื่อให้ข้าราชการมีจิตสำนึกที่จะไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดหรือกระตุ้นให้เกิดการทุจริต

ขอบข่ายการดำเนินการ

1. ดำเนินงานของภาครัฐจะต้องยึดหลักการ “เปิดเผยข้อมูลเป็นหลัก การปกปิดข้อมูลเป็นข้อยกเว้น”
2. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข่าวสารราชการอย่างทั่วถึงรวดเร็วทันเหตุการณ์
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบกับกรณีที่ถูกกล่าวหาหรือตกเป็นข้อสงสัยของสาธารณชนว่าทุจริตจะต้องชี้แจงเปิดเผยข้อมูลต่างๆ เพื่อให้สาธารณชนทราบครบถ้วนโดยเร็วและมีกรอบเวลาที่แน่นอน
4. นำระบบการ E- auction มาใช้ในระบบการจัดซื้อจัดจ้าง
5. ประกาศกฎเกณฑ์ระเบียบมาตรฐานการปฏิบัติงานให้ประชาชนทราบและสามารถนำไปใช้ศึกษาหาความรู้ได้โดยสะดวก

ตัวชี้วัด

1. จำนวนการร้องเรียนการทุจริตและได้รับการชี้แจงข้อมูลจากหน่วยงาน
2. ความพึงพอใจของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลราชการ
3. จำนวนหน่วยงานที่ใช้ E-auction เพิ่มขึ้น
4. จำนวนหน่วยงานที่มีระบบสารสนเทศที่มีเนื้อหาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล การชี้แจงสาธารณชนที่มีข้อสงสัยว่ามีการทุจริตที่รวดเร็วทันเหตุการณ์

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กระทรวงยุติธรรม
2. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
3. กรมบัญชีกลาง
4. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
5. กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ทุกส่วนราชการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

เพื่อแก้ไขและลดข้อบกพร่องในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย การพัฒนากระบวนการยุติธรรมจะมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ในลักษณะที่กระตุ้นการสร้างจิตสำนึกเรื่อง “ความยุติธรรม” ส่งเสริมการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาอาชญากรรมที่นับวันจะทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้น และประสานงานกับสถาบันการศึกษา พร้อมกับการสนับสนุนการปรับปรุงระบบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ให้มีลักษณะการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลผลิต คือ นักกฎหมายที่สามารถบูรณาการหลักกฎหมาย หลักเมตตาธรรมและหลักความจริงธรรมชาติดังนั้นนิติศาสตร์ผสมผสานกับสหวิทยาการ เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เอกชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยความเอื้ออาทรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายการวิจัยของชาติ เพื่อการพัฒนาสู่สังคมยุติธรรมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน เพื่อปรับสังคมสู่ดุลยภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความเป็นธรรมและก้าวทันโลกอันมีเป้าหมายเพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็งซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับภารกิจและความต้องการของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ประกอบด้วยแผนงานต่าง ๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
2. ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนภายในประเทศ เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน
3. ประสานงานกับหน่วยงานในต่างประเทศที่เป็นแหล่งทุนการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองทุน
4. กำหนดระเบียบการใช้เงินกองทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

ตัวชี้วัด

1. มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายเป็นรูปธรรม
2. จำนวนเงินงบประมาณ เงินอุดหนุนจากแหล่งเงินได้ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม และกฎหมายระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. เพื่อให้มีการจัดทำแผนการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปี
3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามแผนที่กำหนด
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและระบบกฎหมาย
5. เพื่อส่งเสริมให้มีการวิจัยในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างสอดคล้องกับหลักวิชาการ รวมทั้งระยะเวลาบังคับใช้ของกฎหมายในแต่ละฉบับ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงบูรณาการที่มีทั้งการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม และกฎหมายที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. จัดทำแผนการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปี
3. ดำเนินการวิจัยตามแผนที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนากฎหมาย ควรมีการกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ที่เหมาะสม
4. ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาแผนงานการวิจัย และ/หรือ ดำเนินการวิจัยร่วมกัน
5. ดำเนินการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่สถาบันการศึกษา และนักวิชาการที่สนใจ
6. ติดตามประเมินผลโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุน

ตัวชี้วัด

1. มีแผนการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. มีแผนการวิจัยกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปีชัดเจน
3. แผนงาน/โครงการด้านวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความสอดคล้องกับแผนวิจัยและพัฒนา
4. จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินกองทุนและทำแล้วเสร็จในแต่ละปี

5. การใช้ผลประโยชน์หรือผลกระทบที่ได้จากการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันการศึกษาในการผลิตบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและตามสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่มีลักษณะพลวัต
2. เพื่อประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการจัดหลักสูตรอบรมในการพัฒนาบุคลากรในระบบงานยุติธรรมให้มีศักยภาพความรู้และทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ก้าวสู่บุคลากรมืออาชีพที่สอดคล้องกับภารกิจและความรับผิดชอบในกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายดำเนินงาน

1. สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร สาขานิติศาสตร์ สาขาการสืบสวนสอบสวน สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (ตำรวจ) และสาขากระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรป้อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมซึ่งมีลักษณะพลวัตตามทิศทางการพัฒนาประเทศ
2. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือกับสถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบงานยุติธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ พัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร
2. ผลการประเมินการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม หรือสามารถทำงานตอบสนองความต้องการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือ กับสถาบันการศึกษาในแต่ละปี
4. จำนวนผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่มีการจัดอบรมร่วมกัน
5. ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามวัตถุประสงค์ของการจัดอบรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
2. สถาบันการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณของประเทศ และปัญหาความเป็นทางของการของกระบวนการยุติธรรมปัจจุบัน ในขณะที่มีปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น ได้นำมาสู่ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี กระบวนการยุติธรรมจึงจำเป็นต้องปรับตัวโดยฟื้นฟูระบบความยุติธรรมเชิงจารีตให้ความสำคัญกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วม และพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่คำนึงถึงผู้เสียหายหรือเหยื่อ นอกจากนี้จะมุ่งเน้นการขยายโอกาสแก่ ผู้เสียเปรียบในสังคมให้มีโอกาสได้รับความยุติธรรมง่ายขึ้น และส่งเสริมบทบาทชุมชนในการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดี โดยประชาชน ชุมชน และทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาท และลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบยย่อย
2. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมได้หลายช่องทางอย่างเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรม

ประกอบด้วยแผนงานต่าง ๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยความสมัครใจของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย
2. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการนำมาตรการใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางรูปแบบการระงับข้อพิพาท
2. อบรมและสร้างเครือข่ายผู้นำการไกล่เกลี่ย
3. จัดตั้งกลไกและหน่วยงานกลาง ประสานความร่วมมือในการระงับข้อพิพาท
4. ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในการระงับข้อพิพาท
5. กำหนดและพัฒนามาตรการและแนวทางลดปริมาณคดี
6. ประสานติดตามการดำเนินงานตามมาตรการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ
7. ปรับปรุงกฎหมายที่มีลักษณะทำให้ปัญหาคดีทางแพ่งหรือคดีทางปกครอง เป็นคดีอาญา

โดยไม่จำเป็น (Over criminalization)

ตัวชี้วัด

1. ปริมาณคดีต่อปีเข้าสู่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง
2. จำนวนคดีและข้อพิพาทต่อปีได้รับการไกล่เกลี่ยประนีประนอมในชุมชนและในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. มีมาตรการใหม่ๆ ที่นำมาใช้เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกโดยให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วม
2. เพื่อเพิ่มกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่จะเป็นผลดีต่อการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยคำนึงถึงผู้เสียหายและความสมานฉันท์ในสังคม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดรูปแบบแนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
2. ศึกษา วิจัย และเผยแพร่แนวคิด องค์ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ผลักดันและสนับสนุนให้หน่วยงานมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ตัวชี้วัด

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยอมรับและนำไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
2. จำนวนคดีที่ยอมรับและนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาปรับใช้แต่ละปี
3. ความพึงพอใจของคู่ความ
4. สัดส่วนงบประมาณที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผลงานเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมปกติของหน่วยงานในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กระทรวงยุติธรรม
4. กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และระบบการแก้ไขฟื้นฟู

ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบการจำแนก และพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลายในทุกกระบวนย่อยของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและให้ครอบคลุมถึงผู้เข้าบำบัดแก้ไขฟื้นฟูด้านยาเสพติดด้วยการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละกระบวนย่อย เพื่อบรรลุหลักการผู้เสพต้องรักษา ผู้ค้าต้องถูกลงโทษ และสร้างสรรค์แนวทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามความเหมาะสมต่อสภาพของพื้นที่ และพัฒนาอาชีพให้กับผู้ต้องขังอย่างจริงจังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม และลดปัญหาอาชญากรรมจากการกระทำผิดซ้ำ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสู่ความเป็นวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. เพื่อใช้ระบบการจำแนกในทางปฏิบัติที่สามารถวางแผนฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อพัฒนาระบบกำหนดโทษให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษที่เหมาะสม
4. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลาย

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาระบบ กลไกและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด ระบบการกำหนดโทษ และรูปแบบสถานที่ควบคุมให้มีความหลากหลายและมีมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและคุณภาพชีวิตที่ผู้กระทำผิดแต่ละคนพึงได้รับ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการกำหนดโทษ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด
3. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานที่ควบคุม
4. นำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

5. ศึกษาทดลองเพื่อนำระบบและมาตรการการลงโทษ วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดใหม่ๆ มาปรับใช้ และมีการติดตามประเมินผลก่อนการขยายผล

ตัวชี้วัด

1. จำนวนโครงการ/แผนงานที่กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. มีโครงการพัฒนารูปแบบสถานที่ควบคุมที่ชัดเจน
3. มีแนวทางการพัฒนาระบบการกำหนดโทษ และมีวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดใหม่ๆ ที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดี
4. มีการนำโครงการ/แผนงานไปสู่การปฏิบัติ
5. รายงานการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการ/แผนงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
3. สำนักงานอัยการสูงสุด
4. กรมคุมประพฤติ
5. กรมราชทัณฑ์
6. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนงานที่ 2 แผนงานการพัฒนาระบบแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีระบบและแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้ผู้กระทำผิด ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดได้รับการแก้ไขฟื้นฟูอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล
3. เพื่อสนับสนุนครอบครัวและชุมชนให้เข้ามามีส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางร่วมกันในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
2. ดำเนินการพัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด
3. มีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิด

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางและระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างชัดเจน
2. อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงในแต่ละปี
3. ความพึงพอใจของผู้กระทำผิดต่อการปฏิบัติ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุมประพฤติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. กรมราชทัณฑ์
4. กระทรวงสาธารณสุข

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงศึกษาธิการ
2. กระทรวงแรงงาน
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. กระทรวงมหาดไทย

แผนงานที่ 3 แผนงานการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยและผู้ถูกคุมประพฤติ
2. เพื่อสร้างระบบส่งต่อในการสงเคราะห์ระหว่างหน่วยงานควบคุม/ คุมประพฤติกับหน่วยงานหรือองค์กรในการสงเคราะห์
3. เพื่อให้ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย และผู้ถูกคุมประพฤติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ดำเนินการกำหนดแนวทางสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยและผู้ถูกคุมประพฤติ
2. หน่วยงานควบคุม/ คุมประพฤติกับหน่วยงานหรือองค์กรในการสงเคราะห์ได้ร่วมกันสร้างระบบส่งต่อ
3. ดำเนินการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย และผู้ถูกคุมประพฤติ
4. มีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้พ้นโทษและผู้ถูกคุมประพฤติ
5. ติดตามประเมินผลการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย
2. มีระบบการส่งต่อในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย
3. อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงในแต่ละปี
4. สังคมชุมชนให้การยอมรับผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤตินมากขึ้น
5. อัตราการว่างงานของผู้พ้นโทษลดลง
6. อัตราการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดลดลง/เพิ่มขึ้น ตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุมประพฤติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. กรมราชทัณฑ์
4. กระทรวงแรงงาน
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงศึกษาธิการ
2. กระทรวงสาธารณสุข
3. องค์กรพัฒนาเอกชน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ปัญหาความไม่เป็นธรรมในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้นและมีแนวโน้มในลักษณะซับซ้อนยิ่งขึ้น รวมทั้งปัญหาความอ่อนแอของครอบครัว ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ประกอบกับสภาพสังคมวัตถุนิยมที่ต่างคนต่างอยู่ โดยขาดจิตสำนึกการสนับสนุนความยุติธรรม ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน จึงต้องพัฒนาระบบและเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวน การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องมีการทำงานแบบเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติและบริการต่อประชาชนอย่างเสมอภาค คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและผลที่จะเกิดกับประชาชน และจะต้องมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับเป็นสำคัญ

อนึ่ง ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จัดว่าเป็นปัญหาที่เป็นภัยคุกคามที่ประเทศไทยเผชิญตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และความรุนแรงยังไม่มีแนวโน้มจะสงบลงได้ในเวลาอันใกล้ โดยมีสาเหตุจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นปัญหาการศึกษา ความยากจน แนวคิดการแบ่งแยกดินแดน ปัญหาการปกครอง ฯลฯ แต่ปัจจัยปัญหาหนึ่งที่สำคัญก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาหลายด้าน ตั้งแต่การบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเพราะปัญหาความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนและองค์กรภาคประชาชนยังไม่มีบทบาทในการเสริมสร้างสนับสนุนความยุติธรรมเท่าที่ควร ดังนั้น การเสริมสร้างความสงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงต้องอาศัยการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ การสามารถนำผู้ก่อความไม่สงบมาลงโทษตามกฎหมาย ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจะต้องสามารถสร้างศรัทธาให้เกิดในหมู่ประชาชนว่า กระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึงสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาคัดแย้ง โดยที่ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้ถูกกล่าวหา และผู้เสียหายจะได้รับความยุติธรรมอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรมทุกหมู่เหล่า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันข้อพิพาท การป้องกันปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวน การปราบปรามอาชญากรรม และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดแนวทางการเสริมสร้างการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคม
2. เพื่อพัฒนาระบบการสร้างเสริมความเข้มแข็ง และความเป็นเอกภาพในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
4. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวน สอบสวนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ สามารถค้นหาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ไม่มีรายงาน (Underreport) โดยให้มีการดำเนินคดีมากขึ้น
6. เพื่อพัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมในการบริการประชาชนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนาและปรับปรุงงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม
2. พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดระเบียบสังคม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยและการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
4. ร่วมกันพัฒนาระบบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวน สอบสวนและตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ดำเนินการสืบสวน สอบสวน เพื่อค้นหาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีการรายงานให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น
7. ติดตามประเมินผล และเผยแพร่ให้ประชาชน สังคมรับทราบผลการดำเนินการ
8. ส่งเสริมภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยมีกฎหมายคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่

ตัวชี้วัด

1. อัตราการเกิดความไม่สงบเรียบร้อยและความไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินลดลง
2. การแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงมีการจัดระเบียบเป็นมาตรฐานสูงขึ้น
3. ความซ้ำซ้อนการปฏิบัติงานของหน่วยงานลดลง
4. ประชาชนเกิดความมั่นใจและเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มากขึ้น
5. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. มีแนวทางและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ชัดเจน
7. สถิติการเกิดอาชญากรรม ลดลง
8. อัตราการจับกุมผู้กระทำความผิด เพิ่มขึ้น
9. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
10. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนที่เหมาะสม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กระทรวงมหาดไทย
3. กระทรวงยุติธรรม
4. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวนและสอบสวนเพื่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักสากล
4. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติเกี่ยวกับการกระทำผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน
2. ร่วมกันพัฒนาระบบการป้องกันอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
3. ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวนและสอบสวนเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักสากล
4. ติดตามประเมินผลและเผยแพร่ให้ประชาชน สังคมรับทราบผลการดำเนินงาน
5. การแสวงหาความร่วมมือกับนานาชาติในการส่งเสริมและรักษาสันติภาพ การลดอาวุธ การต่อต้านการก่อการร้าย และการปราบปรามการฟอกเงิน
6. ร่วมมือกับประชาคมโลกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการฟอกเงิน

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนมีความพึงพอใจและเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มากขึ้น
2. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีแนวทางและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
4. สถิติการเกิดอาชญากรรมลักษณะพิเศษ ลดลง
5. อัตราการจับกุมผู้กระทำความผิด เพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. กระทรวงมหาดไทย
4. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
5. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
6. สำนักงานอัยการสูงสุด
7. กรมสรรพากร
8. สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ

แผนงานที่ 3 แผนงานการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอย่างยั่งยืน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนและแนวทางร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. ดำเนินการพัฒนาระบบการป้องกันการกระทำผิดตามแผนและแนวทางที่กำหนด

ตัวชี้วัด

1. มีแผนและแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนและแนวทางที่กำหนด
3. อัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. กรมคุมประพฤติ
4. กระทรวงศึกษาธิการ

5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
6. กระทรวงมหาดไทย

แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหายาเสพติดและลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน และในกลุ่มเด็กและเยาวชน
2. เพื่อระดมทุกภาคส่วนในสังคมให้เกิดเป็นพลังแผ่นดินในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด
3. เพื่อสร้างหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการให้มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังอย่างยั่งยืน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ผนึกพลังเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งสร้างเจตคติให้สังคมยอมรับผู้ผ่านการบำบัดรักษา ตลอดจนป้องปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา ครอบครัว/ชุมชน และสถานประกอบการ
3. พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายเยาวชน ทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งเครือข่ายผู้ประสานพลังแผ่นดิน ตลอดจนเครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน และสถานประกอบการในการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด
4. ควบคุมแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดโดยเฉพาะในสถานบันเทิง หอพัก บ้านเช่า อพาร์ทเมนต์ เป็นต้น
5. พัฒนความสัมพันธ์และระดมความร่วมมือจากต่างประเทศ เพื่อยุติการผลิต และการนำเข้ายาเสพติด
6. สกัดกั้นการนำเข้าและส่งออกยาเสพติด เคมีภัณฑ์ สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดในบริเวณพื้นที่ชายแดน ท่าอากาศยาน และพื้นที่ตอนใน
7. พัฒนาระบบการข่าวและเทคโนโลยีการปราบปรามยาเสพติด
8. ทำลายโครงสร้างและเครือข่ายการค้ายาเสพติด
9. พัฒนามาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
10. เฝ้าระวังตัวยาที่จะเข้ามาทดแทนและควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์

11. สำรวจและตัดฟันทำลายพืชเสพติด
12. บำบัดรักษา ฟันฟูสภาพและพัฒนาผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและรายได้ รวมไปถึงการให้โอกาสในการศึกษาต่อ
13. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศยาเสพติด
14. วิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ รวมทั้งรูปแบบการดำเนินงาน
15. บูรณาการ อำนาจการ เรังรัด กำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
16. พัฒนาระบบและสถานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด รวมทั้งการเก็บรักษายาเสพติดของกลางให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของเยาวชนและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจและเจตจำนงที่จะเข้าร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
2. ร้อยละของผู้ที่ได้รับข่าวสารมีการปรับเปลี่ยนเจตคติในการยอมรับผู้เสพ/ผู้ติดยา
3. จำนวนพื้นที่ที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดรุนแรง
4. ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด (ประเภท ก) ในทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ที่มีอัตราส่วนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดต่อจำนวนประชากรไม่เกิน 3 : 1,000 คน
5. ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษาและสถานประกอบการที่มีความเข้มแข็งและมีระบบเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน
6. ร้อยละของคดียาเสพติดที่มีการสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินต่อจำนวนคดียาเสพติดที่ได้รับแจ้งและเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย
7. สัดส่วนคดียาเสพติดต่อประชากรหนึ่งแสนคน
8. ร้อยละของคดียาเสพติดที่เกิดจากการกระทำผิดซ้ำของผู้ผ่านกระบวนการฟื้นฟูสมรรถนะในระบบบังคับและระบบต้องโทษ ภายหลังปล่อยตัวภายใน 1 ปี
9. สัดส่วนผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัด ฟันฟู ซึ่งได้รับการช่วยเหลือดูแล
10. ร้อยละของประชาชนที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
11. มีระบบและสถานตรวจพิสูจน์ยาเสพติด รวมทั้งการเก็บรักษายาเสพติดของกลางให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. กระทรวงยุติธรรม (กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมราชทัณฑ์)
3. สำนักงานอัยการสูงสุด
4. กระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์ กรมสุขภาพจิต กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกรมสนับสนุนและบริการสุขภาพ)
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองบัญชาการทหารสูงสุด)
7. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
8. กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และกรมการพัฒนาชุมชน)
9. กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา)

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
2. กรมประชาสัมพันธ์
3. สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
4. กระทรวงการต่างประเทศ
5. กระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร)
6. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ)
7. กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)
8. กระทรวงวัฒนธรรม (กรมศิลปากร และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ)

แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบชายแดนภาคใต้โดยใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความยึดมั่นหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเสมอภาค ทั้งถึง รวดเร็ว และเป็นธรรม
2. เพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาดำเนินคดีตามกฎหมาย
3. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนทุกหมู่เหล่าไม่ให้ถูกละเมิด
4. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่าที่จะอาศัยกระบวนการยุติธรรมเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง
5. เพื่อคุ้มครองและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายและผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิในเหตุการณ์ความไม่สงบ
6. เพื่อสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้
7. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน และองค์กรภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเสริมสร้างสนับสนุนกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใสและเสมอภาค
2. การพัฒนาระบบงานสืบสวนและการข่าวเพื่อสามารถนำผู้กระทำความผิดแท้จริงมาลงโทษ
3. การส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุน แก้ไข ป้องกันปัญหาความไม่สงบ ตลอดจนการอำนวยความยุติธรรมในระบบย่อยอื่นๆ
4. การสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมทางเลือกต่างๆ รวมทั้งกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
5. สร้างระบบการคุ้มครองและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ถูกกล่าวหา และผู้เสียหาย
6. ระบบการคัดเลือกบุคลากรที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีใจรักความยุติธรรมและตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนที่เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความสงบ

ตัวชี้วัด

1. มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใสและเสมอภาค
2. จำนวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด ถูกศาลพิพากษาคดีถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ปล่อยผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดลดลง
3. ประชาชนและภาคประชาชนมีส่วนร่วมสนับสนุน แก้ไขป้องกันปัญหาความไม่สงบ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระบบย่อยอื่นๆ มากขึ้น ตลอดจนประชาชนในพื้นที่เป้าหมายมีความไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้น
4. มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่นๆ ที่เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มากขึ้น
5. มีระบบการคุ้มครองและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผู้ถูกกล่าวหา และผู้เสียหาย
6. มีระบบการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่ทำให้ได้ข้าราชการที่เข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีใจรักความยุติธรรมและตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนที่เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความสงบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอ.สสส.จชต.)
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. สำนักงานอัยการสูงสุด
4. กระทรวงยุติธรรม
5. สภานายความ
6. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
7. กระทรวงศึกษาธิการ
8. กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานประสานงาน

- สำนักงานกิจการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

การอำนวยความสะดวกเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืนและเกิดประสิทธิผล จึงต้องกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสแก่ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิด ทั้งของผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนในกิจกรรมประเภทต่างๆ เช่น การดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เป็นกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ให้เกิดความโปร่งใส และสนับสนุนส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกด้านรักความยุติธรรม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการให้ความร่วมมือของประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทุกระดับ
2. เพื่อสร้างกลไกขยายโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชนและประชาชนเพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรในองค์กรภาคประชาชนและประชาชนได้เกิดการเรียนรู้และมีความรู้ที่ถูกต้องในการดำเนินกิจกรรมที่มีส่วนสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในบทบาทต่างๆ
2. เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ถูกต้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ในกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ รวมทั้งการดูแล แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางสื่อมวลชน
2. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชนและประชาชนทั่วไป
3. การสนับสนุนให้ประชาชน และองค์กรภาคประชาชน ได้ร่วมมือกันในการจัดตั้งองค์การแห่งการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1. จำนวนสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ
2. จำนวนหลักสูตรในการฝึกอบรมและพัฒนา
3. จำนวนบุคลากรของแต่ละองค์กร และประชาชนที่เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนา
4. ความรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. องค์กรพัฒนาเอกชน
2. ทุกองคการบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
3. กระทรวงศึกษาธิการ

แผนงานที่ 2 แผนงานสร้างและพัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความยุติธรรม และการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความยุติธรรม และการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส
2. เพื่อให้มีกลไกและเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความยุติธรรม
3. เพื่อให้มีการส่งเสริมสนับสนุน ประสาน ติดตามการปฏิบัติงานเพื่อสร้างเครือข่ายในชุมชน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดรูปแบบ กลไก กระบวนการดำเนินงานสร้างเครือข่ายการดำเนินงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. สร้างความรู้ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมให้กับประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย
3. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดตั้งกลไกใหม่หรือผสมผสานกับกลไกที่มีอยู่เดิม
4. ถ่ายโอนงานบางอย่างให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการ (Privatization)

ตัวชี้วัด

1. กลไกหรือเครือข่ายระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เช่น จำนวนเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เป็นต้น

2. จำนวนประชาชนเข้าร่วมดำเนินการเพิ่มขึ้นแต่ละปี
3. มีกิจกรรมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
4. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสหรือถ่ายโอนงานให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. กระทรวงมหาดไทย
3. กรมคุมประพฤติ
4. กรมราชทัณฑ์
5. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
7. สำนักงานอัยการสูงสุด

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักนายกรัฐมนตรี
2. กระทรวงศึกษาธิการ

แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกจิตสำนึกรักความยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สังคมและเยาวชนรุ่นใหม่ มีจิตสำนึกในเรื่องความยุติธรรม
2. เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความยุติธรรม
3. เพื่อยกย่องและส่งเสริมผู้กระทำความดี ให้เป็นตัวอย่างของสังคม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สอดแทรกจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษา และกิจกรรมการศึกษาในทุกระดับ
2. ผนึกและประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสำนึกรักความยุติธรรม และพัฒนาจริยธรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3. สนับสนุนการจัดตั้งองค์กร เพื่อดูแลผู้เสียสละและกระทำความดี แต่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากพฤติกรรมกรรมการทำความดีนั้น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนวิชาและหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมจริยธรรมในสังคม
2. มีสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมจิตสำนึกรักความยุติธรรม และพัฒนาจริยธรรมของประชาชน
3. จำนวนกิจกรรมที่องค์กรและหน่วยงานได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกรักความยุติธรรมในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรง
2. สถาบันการศึกษา

หน่วยงานสนับสนุน

1. กรมประชาสัมพันธ์
2. สถาบันศาสนา

**ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม**

การบริหารงานยุติธรรมต้องให้ความสำคัญกับผลที่จะเกิดกับประชาชน สร้างความเสมอภาคในสังคมโดยสร้างระบบและกลไกที่จะช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี มีองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นเบื้องต้น ก่อนขึ้นสู่ศาล หรือหลังมีคำพิพากษา กระบวนการยุติธรรมจะมุ่งให้ความรู้ด้านกฎ ระเบียบและกฎหมายแก่ประชาชน และสนับสนุนการส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกรักความยุติธรรม ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม และช่วยเหลือ ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี ที่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเร่งรัดการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้านต่างๆ เช่น สิทธิเสรีภาพ คุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี รวมทั้งสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภคและการรับรู้ข่าวสาร
2. เพื่อสร้างระบบกลไกที่จะช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภคและการรับรู้ข่าวสาร
3. เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐ

ประกอบด้วย แผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอย่างสม่ำเสมอ เท่าเทียมกัน และมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างระบบและกลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิด
2. สร้างระบบและกลไกในการช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคมที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
3. สร้างระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้เยาว์ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน รวมทั้งการบรรเทาผลร้ายที่ประชาชนได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม
4. สร้างระบบและกลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค
5. สร้างระบบและกลไกการเข้าถึงข่าวสารราชการอย่างสะดวกรวดเร็ว
6. กำหนดแนวทางรูปแบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
7. ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

1. มีระบบ กลไก และแนวทางที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน ทั้งก่อนและหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่
2. มีระบบ กลไกและแนวทางที่ชัดเจนในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ครอบคลุมทุกพื้นที่
3. มีองค์กรเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน
4. จำนวนประชาชน ผู้เยาว์ ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย และพยานที่ได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือได้รับความช่วยเหลือในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม
2. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

แผนงานที่ 2 แผนงานเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่ควรรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อสร้างเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน
2. ประสานและบูรณาการแผนงานและโครงการของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ
4. เพิ่มช่องทางการเรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เช่น ให้มี Website และศูนย์ Hot line เป็นต้น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนแผนงานและโครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนในแต่ละปี
2. จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละโครงการในแต่ละพื้นที่
3. ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
4. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมการปกครอง
4. สภานายความ
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
7. สถาบันการศึกษา
8. องค์การพัฒนาเอกชน
9. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้าง ความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม ที่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อคุ้มครองผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคมไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้มีอิทธิพล ชูตริต บังคับให้ต้องยอมจำนนอยู่ใต้อิทธิพลผิดกฎหมาย

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การแก้ไขกฎหมายที่ทำให้ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม มีปัญหาในการเข้าถึงความยุติธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับคนมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง
2. ส่งเสริมและเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ
3. การกำจัดผู้มีอิทธิพลชูตริตเอาเปรียบผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม
4. สนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนมีบทบาทช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และผู้ถูกละเมิดทางแพ่งที่ยากจน โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณและมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกปี

ตัวชี้วัด

1. จำนวนผู้ที่ร้องขอที่ได้รับความช่วยเหลือในแต่ละปี
2. จำนวนองค์กรที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี
3. ความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับบริการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงยุติธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมการปกครอง
4. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

5. สภานายความ
6. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
7. องค์การพัฒนาเอกชน

แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อ ความเป็นธรรมและเท่าเทียม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนามให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
2. เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เกิดการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ปรับปรุงบทบัญญัติให้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจนทันสมัยปฏิบัติงานได้
2. ระบบติดตามตรวจสอบคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนามให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล
3. ประสานงานสร้างเครือข่ายการดำเนินงานโดยเชื่อมโยงความรู้ ความชำนาญ ระบบส่งต่อสนับสนุนกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่ชำนาญการ
4. ส่งเสริมพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการในสาขานิติวิทยาศาสตร์ให้เพียงพอ
5. การประสานความร่วมมือการถ่ายโอนความรู้จากองค์กรต่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนกฎหมายที่ปรับปรุง
2. ความยอมรับตามเกณฑ์มาตรฐานสากลของการดำเนินงาน
3. เครือข่ายความร่วมมือที่พัฒนาอย่างเป็นระบบ
4. จำนวนผู้เชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงยุติธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กระทรวงการต่างประเทศ

แผนงานที่ 5 แผนงานการอำนวยความสะดวกแก่เด็ก เยาวชน และสตรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออำนวยความสะดวกแก่เด็ก เยาวชนและสตรี ทั้งที่เป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย พยาน ผู้ต้องขังหรือผู้ต้องเข้าบำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสมแก่สภาวะจิตใจ สภาพร่างกาย และความอ่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรม
2. เพื่อช่วยเหลือเยียวยาสงเคราะห์เด็ก เยาวชนและสตรีภายหลังคำพิพากษาซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษที่แตกต่างและมีข้อจำกัดพิเศษเฉพาะกลุ่ม
3. เพื่อช่วยเหลือเยียวยาสงเคราะห์ผู้ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา ที่เป็นเด็ก เยาวชนและสตรี

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. เพิ่มจำนวน/สัดส่วนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นสตรีมากขึ้น สำหรับการดูแลและอำนวยความสะดวกแก่เด็ก เยาวชน และสตรี
2. เพิ่มจำนวน/สัดส่วน นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา ในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการดูแลเด็ก เยาวชน และสตรีที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา
3. จำนวนผู้ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา ที่เป็นเด็ก เยาวชนและสตรี ที่ได้รับการเยียวยา สงเคราะห์เพิ่มขึ้น
4. หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา ที่เป็นเด็ก เยาวชน และสตรี ควรถ่ายโอนงานบริการให้องค์กรภาคเอกชนที่มีบริการลักษณะเดียวกันมากขึ้น โดยการสนับสนุนเงินงบประมาณ และมีการติดตามประเมินผลทุกปี
5. สร้างเครือข่ายหุ้นส่วน (Partnership) ระบบส่งต่อบริการภาคเอกชน บนหลักการยอมรับในศักดิ์ศรีและความเป็นมืออาชีพในการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และสตรี
6. รณรงค์สร้างความตระหนักในหมู่ประชาชนทั่วไปให้เห็นความสำคัญของการดูแลปกป้องเด็กเยาวชน และสตรีจากความรุนแรง การล่วงละเมิด การเอารัดเอาเปรียบ
7. การสนับสนุนงบประมาณแก่สื่อที่ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี ที่ปลูกฝังคุณธรรม ความเมตตา กรุณา เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

8. การแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานช่วยเหลือเด็ก เยาวชนและสตรี ทั้งที่เป็นผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย พยาน ผู้ต้องขังหรือผู้ต้องเข้าบำบัดฟื้นฟู

ตัวชี้วัด

1. สัดส่วนบุคลากรสตรีในกระบวนการยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
2. จำนวนองค์กรภาคเอกชนที่เป็นเครือข่ายหุ้นส่วน ให้บริการช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และสตรี
3. จำนวนรายการวิทยุ โทรทัศน์ เพื่อการสร้างสรรค์เด็ก เยาวชนและสตรีเพิ่มขึ้น
4. จำนวนกรณีการละเมิดสิทธิและความรุนแรงต่อเด็กเยาวชนและสตรีลดลง
5. กฎหมายและระเบียบที่แก้ไขและนำไปปฏิบัติในหน่วยงานต่างๆ
6. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน
4. กรมราชทัณฑ์
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ)

แผนงานที่ 6 แผนงานช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ชีวิต และร่างกาย ทั้งทางด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจ สังคม ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพทางร่างกายเพิ่มเติมนอกเหนือจากสิทธิที่ได้รับตามกฎหมาย

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. การสร้างระบบช่วยเหลือ และส่งต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญาในการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้สำคัญอันดับแรกต่อผู้ให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้ที่เป็นพลเมืองดี
2. การประสานความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา
3. การสนับสนุนองค์กรภาคประชาชนในการจัดตั้งองค์กรที่เข้าร่วมในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา โดยภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ
4. การรณรงค์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา

ตัวชี้วัด

1. จำนวนระบบการช่วยเหลือและส่งต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา
2. จำนวนองค์กรภาคเอกชนที่เข้าร่วมในเครือข่าย
3. จำนวนชุมชนที่มีส่วนร่วมในการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา
4. ความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา ที่ได้รับการเยียวยา

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
2. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
3. องค์กรพัฒนาเอกชน

หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงสาธารณสุข

บทที่ 4

แนวทางการปรับปรุงองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม

สภาพปัญหา

ความคาดหวังของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีมากขึ้นตามลำดับตามกระแสของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวได้ว่า ประชาชนเริ่มตระหนักในสิทธิ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มมากขึ้น เรียนรู้ถึงการปกป้องสิทธิ การใช้สิทธิ และการเรียกร้องสิทธิ ในขณะที่ระบบงานยุติธรรมก็มีการพัฒนา ทั้งในสาระและกระบวนการในอัตราเร่งกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต ปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นในสังคมไทย คือ การปกป้องสิทธิและการเรียกร้องสิทธิ ทั้งจากปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคลในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม สภาพที่ปรากฏ คือ เมื่อสิ่งที่เคยเป็นเสมือนค่านิยมที่ยอมรับได้ในสังคมไทยได้ถูกมองในมุมกลับ ประชาชนก็เริ่มหันมามองกระบวนการยุติธรรมว่า ได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการความยุติธรรมที่โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้วหรือไม่ กลไกของกระบวนการยุติธรรมได้ปฏิบัติงานด้วยความชอบธรรมมากน้อยเพียงใด ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่แล้วหรือไม่ คำถามเหล่านี้ยังต้องการคำตอบจากบุคลากรและหน่วยงานที่เป็นกลไกของกระบวนการยุติธรรมตลอดมา

กระบวนการยุติธรรมนอกจากจะเป็นปัญหาโดยตัวของกระบวนการยุติธรรมเอง องค์ประกอบต่างๆ ที่เปรียบเสมือนโครงสร้างหลักและเป็นจักรกลที่ขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมก็ยังมีปัญหาที่ต้องมีการแก้ไข การปรับเปลี่ยนที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในขณะที่จะต้องนำหลักประชาธิปไตยมาใช้กระบวนการยุติธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ในลักษณะของพหุภาคี โดยให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาศักยภาพขององค์กรภาคเอกชนและประชาคม จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในกระบวนการยุติธรรมในระดับหนึ่ง

การที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมทำหน้าที่ที่ควรจะเป็นนั้น กลไกสำคัญประการหนึ่ง คือ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่เดิม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีลักษณะที่เป็นปัจจัยถ่วงต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาองค์กรในกระบวนการยุติธรรมมาโดยต่อเนื่อง แต่การพัฒนาองค์กรยังขาดทิศทางร่วมกันที่ชัดเจน โดยเฉพาะวัฒนธรรมขององค์กรเดิมที่มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จให้แก่หน่วยงานของตนมากกว่าประโยชน์โดยรวมของสังคม ในขณะที่ระดับการพัฒนาระบบการบริหารของหน่วยงานใน

กระบวนการยุติธรรมมีความไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนั้น ระบบการประสานงานระหว่างภายในหน่วยงานเองก็มีความไม่ชัดเจนรวมทั้งระบบการประสานงานกับภายนอกองค์กรมีความไม่เหมาะสม การที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมองปัญหาอย่างแยกส่วน ขาดการเรียนรู้ร่วมกัน และไม่แก้ปัญหาในลักษณะองค์รวมเป็นสิ่งที่ทำให้แรงขับเคลื่อนในอันที่จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมขาดพลังที่จะไปสู่ทิศทางที่ต้องการ

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขาดจิตสำนึกของบุคลากรบางส่วนในกระบวนการยุติธรรมที่ยึดถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การยอมรับระบบอุปถัมภ์และสินจ้างรางวัล เล่นพรรคเล่นพวก มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน ไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรม เป็นต้น ค่านิยมเหล่านี้เป็นปัจจัยถ่วงต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกผลักดันที่สำคัญเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ในองค์กรของกระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่มาก ทั้งในเรื่องของเงินเดือน สวัสดิการ และแรงจูงใจในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งอันมีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ ยังพบว่า กลไกของการตรวจสอบและถ่วงดุลการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันเอง ก็มีปัญหาทั้งในเรื่องของความชัดเจนและบทบาทในอดีตที่ผ่านมา กระบวนการยุติธรรมปราศจากองค์กรแกนนำ ซึ่งจะเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางหลักของกระบวนการยุติธรรม

หากมองในบริบทของสังคมไทย พบว่า ประชาชนจำนวนไม่น้อยมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศ เช่น การให้สินบน การใช้อิทธิทธิ การปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม การยกย่องผู้มีอิทธิพลหรือมีฐานะร่ำรวย แทนการส่งเสริมคนดี แม้ว่าจะมีกระแสของการเรียกร้องสิทธิและการใช้พลังมวลชนในการเรียกร้องเพื่อให้ได้มาในสิทธิบางประการมากขึ้นกว่าเดิม แต่ความรับผิดชอบและสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่ดี กลับมิได้เพิ่มมากขึ้นไปด้วย และการเรียกร้องสิทธิดังกล่าว ก็มีจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น การที่กลุ่มคนในสังคมส่วนใหญ่ขาดความสำนึกและไม่มีความรู้ในสิทธิอันพึงมีพึงได้ และขาดความเข้าใจในกฎหมายพื้นฐาน ทำให้ถูกแทรกแซงหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลในสังคม นอกจากนั้น สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้อาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น กระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในอันที่จะสอดส่องและร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ นอกจากนั้น กลุ่มคนในสังคมส่วนใหญ่ของประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนตามที่รัฐบาลกำหนดยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งลักษณะของ

ความขาดแคลนและด้อยโอกาสเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนเกิดการกล่าวกันว่า คนจนเท่านั้นที่ติดคุก

จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักหรือเงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแผนแม่บทการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติในที่สุด

แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม

ในการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรมเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับพันธกิจและนำไปสู่วิสัยทัศน์ของกระบวนการยุติธรรมตามนัยของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาตินั้น มีแนวทางในการขับเคลื่อน 4 ประการด้วยกัน คือ

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร
2. การกระจายอำนาจ
3. การสร้างมาตรฐาน
4. การก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล

แนวทางในการขับเคลื่อนทั้ง 4 ประการดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะแนวทาง 2 ประการแรก ในขณะที่จะต้องไม่ละเลยแนวทาง 2 ประการหลังที่จะต้องเริ่มดำเนินการในช่วงเวลาของแผนแม่บทฯ ฉบับที่ 1 นี้ อย่างไรก็ตาม ในรายละเอียดของการดำเนินการนั้น จะต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมเช่นเดียวกับสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้น ด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำเนินการที่จะนำเสนอในส่วนนี้จึงมีลักษณะที่เป็นพลวัตร คือ สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร

การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรมเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรภาคประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการ เน้นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่จะต้องมีความเท่าเทียมกันกับภาครัฐ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย การดำเนินการสามารถทำได้ใน 2 รูปแบบ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับพื้นฐาน

องค์กรภาคประชาชนเพื่อรองรับกระบวนการยุติธรรมยังเป็นภาพที่ไม่เด่นชัด ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ แม้ว่าจะมีการดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการยุติธรรมในบางภารกิจ เช่น การมีตำรวจชุมชน แต่ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือ การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ทางกฎหมาย และการทำให้ประชาชนทั่วไปตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย มีสำนึกต่อสังคมโดยรวม การจัดตั้งอาสาสมัครในชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น เป็นสิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการโดยเร่งด่วน ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองในทางกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลความเจริญและประชาชนมีฐานะยากจน ซึ่งประชาชนจะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมปกติได้โดยยาก เพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการขอรับความยุติธรรม ในส่วนขององค์กรภาคประชาชนนี้ อาจดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทที่เท่าเทียมกัน ในระดับนโยบาย เช่น การร่วมในคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ต่างๆ และในระดับปฏิบัติ เช่น การเข้าเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย เข้ามามีส่วนร่วมอำนวยความสะดวกยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นต้น

1.1.2 การส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในระดับที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ การให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทั้งโดยตรง คือ การอบรม และโดยอ้อม คือ การให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อมวลชนต่างๆ และสื่อบุคคล เป็นต้น ที่สำคัญ คือ สารของความรู้ที่ให้แก่ประชาชน ควรเน้นในสิ่งที่มีผลกระทบโดยตรงแก่ประชาชน ประชาชนสามารถปฏิบัติได้เอง และในกรณีที่ต้องพึ่งพาท้องถิ่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนก็มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งช่วยเหลือ ที่สามารถจะขอคำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือได้โดยง่าย

1.2 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับนโยบาย ซึ่งจะต้องดำเนินการไปในลักษณะคู่ขนานกับการเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับพื้นฐาน สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ การผลักดันให้มีกลไกระดับชาติในรูปแบบขององค์กรในแนวนอน โดยหลักการที่ว่าทุกองค์กรในกระบวนการยุติธรรมมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีสถานภาพที่เท่าเทียมกัน ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย องค์กรในลักษณะดังกล่าวมี 2 ระดับด้วยกัน ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกองค์กร ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ทำหน้าที่เสนอแนะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งเร่งรัดผลักดันให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

1.2.2 คณะอนุกรรมการ แต่งตั้งจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการพิจารณาในรายละเอียด และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการระดับชาติตามข้อ 1.2.1 ตามความจำเป็นและเหมาะสม ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการพัฒนาโครงสร้างของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้มีหน้าที่ศึกษา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนากลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติงานกระบวนการยุติธรรม ให้มีความชัดเจน

(2) คณะอนุกรรมการการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม คณะอนุกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ พฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทุกระดับ มีอำนาจให้คุณให้โทษเสนอความเห็นเกี่ยวกับการโยกย้ายหมุนเวียนผู้บริหารระดับสูงในกระบวนการยุติธรรม (ยกเว้น ผู้บริหารสายข้าราชการตุลาการ) มีหน้าที่กำกับดูแลการกำหนดเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้เหมาะสม และเป็นกลไกลดการแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอกต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร และค่านิยมในหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรม ติดตามการสร้างมาตรฐานจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม กำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของบุคลากร/หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะอนุกรรมการชุดนี้จำเป็นต้องมีกฎหมายรับรองคุ้มครองการใช้อำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน

(3) คณะอนุกรรมการกลางเพื่อกำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากรทางด้านการบริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติเกี่ยวกับการบูรณาการด้านแผนและงบประมาณในกิจกรรมการอำนวยความยุติธรรม การจัดสรรกำลังคนและงบประมาณ การกระจายการจัดสรรทรัพยากรการบริหารให้

เหมาะสมกับภาระหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และมีหน้าที่ดูแลกำกับ ติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรตามแผนงบประมาณบูรณาการประจำปี

(4) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติไปปฏิบัติ มีหน้าที่ดูแลกำกับส่วนราชการที่ทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผลยุทธศาสตร์และแผนงานตามแผนแม่บทฯ เพื่อนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ

(5) คณะอนุกรรมการศึกษาและพัฒนากฎหมาย มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและสังคมที่มีลักษณะพลวัตทำหน้าที่ศึกษากฎหมายเชิงรุก

1.3 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับปฏิบัติการ องค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาคราชการและภาคเอกชน ซึ่งมีภารกิจหลักที่แตกต่างกันไป เปรียบประดุจฟันเฟืองของเครื่องจักรกลที่หากมีกลไกการทำงานสอดประสานกันแล้ว ผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นจะเป็นผลลัพธ์ที่พร้อมด้วยปริมาณและคุณภาพ ผลลัพธ์ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม คือ กระบวนการยุติธรรมสามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนและสังคมได้อย่างทั่วถึง และทันทั่วถึง แต่เนื่องจากองค์กรต่าง ๆ ดังกล่าว มีลักษณะที่มุ่งเฉพาะภารกิจที่หน่วยรับผิดชอบขาดพลังที่จะประสานเพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกัน ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมจึงควรบูรณาการแผนการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1.3.1 การบูรณาการในระดับนโยบาย โดยองค์กรในส่วนของการกำหนดนโยบาย มาร่วมระดมสมองในการกำหนดนโยบายและทิศทางร่วมกัน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในแต่ละช่วงเวลาและปรับองค์กรและกระบวนการทำงานให้สามารถสนองตอบต่อสถานการณ์ที่เป็นจริงในขณะนั้น

1.3.2 การบูรณาการในระดับพื้นที่ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมในระดับพื้นที่ ควรมีการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อจะสามารถรองรับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ อาจจะดำเนินการในลักษณะการมีคณะอนุกรรมการยุติธรรมระดับจังหวัดเพื่อเป็นช่องทางของการพูดคุยปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่เพื่อหาทางออกร่วมกัน

1.4 การเตรียมความพร้อมของสังคมโดยรวม เพื่อให้ประชาชนเป็นกลไกส่วนหนึ่งที่จะเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างมีคุณภาพและเป็นปัจจัยเสริมการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

1.4.1 การปลูกฝังค่านิยม สร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ประชาชนมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การอยู่ในสังคมแบบเอื้ออาทร มีค่านิยมของการเสียสละเพื่อความถูกต้องของสังคมและมีการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับประชาชนให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบปัญหาสังคมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อให้สังคมมีความสุข การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานในกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมให้กับเด็กและเยาวชน

1.4.2 การเสริมสร้างค่านิยม ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ในการจัดกิจกรรมเชิดชูคนทำดี ยกย่องคนที่มีคุณธรรมให้ปรากฏแก่สังคม เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมเชิดชูและปกป้องคนทำดี พัฒนาผู้นำเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วไป เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก พัฒนาระบบบริการที่สัมผัสกับประชาชนผู้มาขอรับบริการโดยตรง เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับกระบวนการยุติธรรม จัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกตระหนักในความสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีที่เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองต่อสังคม

2. การกระจายอำนาจ

กระบวนการยุติธรรมปกติหรือกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เป็นกระบวนการยุติธรรมที่ให้อำนาจในการดำเนินคดีอยู่ที่ภาครัฐเป็นหลัก มีภาคเอกชน คือ หน่วยงานความเข้ามามตรวจสอบการทำงานช่วยเหลือประชาชนได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายเปิดช่องให้เท่านั้น ทำให้มีคดีสู่ศาลเป็นจำนวนมากทั้งคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ และคดีที่ซับซ้อนหรือมีทุนทรัพย์สูง ทำให้บุคลากรภาครัฐมีปริมาณงานล้นมือ มีความจำกัดในการพัฒนาความเป็นวิชาชีพ และทำให้การดำเนินคดีล่าช้า มีคดีค้างแต่ละปีจำนวนไม่น้อย การพัฒนาตามแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยให้ชุมชนและ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางเลือก หรือทำให้เครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชนเข้มแข็งขึ้นและเข้ามามีบทบาทในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เข้ามามีบทบาทในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังได้รับการปลดปล่อย และมีบทบาทตามกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจ เป็นต้น

นอกจากนั้น ในการกระจายอำนาจต้องมีการเตรียมความพร้อมขององค์กรในหลาย ๆ ส่วนพร้อม ๆ กันไปด้วย ดังนี้

2.1 กฎ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

2.1.1 การพัฒนากฎหมายหรือการจัดทำบทบัญญัติกฎหมายใหม่ เพื่อรองรับการพัฒนาระบบการยุติธรรม โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน และให้ความสำคัญกับนวัตกรรมในระบบการยุติธรรม เช่น การบัญญัติรับรองกระบวนการยุติธรรมทางเลือก เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในระบบการยุติธรรม การบัญญัติรับรองคุ้มครองคณะอนุกรรมการการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรในระบบการยุติธรรมให้เป็นองค์กรอิสระตามกฎหมาย เป็นต้น

2.1.2 การปรับปรุงแก้ไขระเบียบปฏิบัติราชการ ทบพน ปรับปรุง แก้ไขระเบียบปฏิบัติราชการที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติและประสานงาน โดยเฉพาะปรับปรุงในสาระที่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ

2.2 บุคลากร

2.2.1 บุคลากรในระบบการยุติธรรม เพื่อให้บุคลากรในระบบการยุติธรรมเป็นกลไกผลักดันให้กระบวนการยุติธรรมมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ บุคลากรเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาให้มีค่านิยมที่พึงปรารถนา เช่น ทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีค่านิยมร่วมกันในการผดุงความยุติธรรม มีจิตสำนึกในการให้บริการหรือในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม เน้นผลสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมที่เป็นองค์กรรวม ยึดคุณธรรม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานในเชิงรุก และที่สำคัญ คือ พร้อมที่จะพัฒนา ปรับกระบวนการทัศน์ในการทำงาน

2.2.2 บุคลากรอื่น ๆ ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวก

2.3 กลไกการบริหารจัดการ

2.3.1 การพัฒนาองค์กรที่เป็นกลไกหลักในแต่ละด้าน กำหนดองค์กรที่เป็นเจ้าภาพมีความรับผิดชอบชัดเจนในงานแต่ละด้านที่มีความสำคัญ อาทิเช่น การบูรณาการแผนงานพัฒนาระบบการยุติธรรม การวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย การพัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลางระดับชาติ ที่มีระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยงานในระบบการยุติธรรม การพัฒนาบุคลากรในระบบการยุติธรรม

อย่างมีระบบ และการจัดให้มีศูนย์ส่งเสริมการระงับข้อพิพาทในแต่ละจังหวัด เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนที่ต้องการระงับข้อพิพาท โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมปกติ

2.3.2 การบูรณาการแผนงาน มีการบูรณาการแผนงานยุติธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ สร้าง/พัฒนาระบบการประสานงานทุกระดับทั้งแนวนราบ และแนวตั้งที่ชัดเจนทุกขั้นตอนและสามารถปฏิบัติได้ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องที่มีการประสานงานและกำหนดให้มีการแจ้งเหตุผลข้อขัดข้อง กรณีมีปัญหาไม่สามารถดำเนินการตามที่มีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือได้

2.4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

2.4.1 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแผนแม่บทฉบับนี้ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมควรให้มีความชัดเจน เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้อง รวดเร็ว ง่ายต่อความเข้าใจ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ควรมีการดำเนินการเป็นระยะๆ โดยต่อเนื่อง และที่สำคัญควรมุ่งเน้นในสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

2.4.2 พัฒนาประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความเป็นธรรม กระบวนการยุติธรรมต้องมีความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน มีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือมากขึ้น

3. การสร้างมาตรฐาน

มาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการจำเป็นต้องสร้างขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของประชาชนคนไทย และชาวต่างชาติ ที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน กระบวนการยุติธรรมจะต้องปรับตัวและสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1 การกำหนดมาตรฐานของระบบงาน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ความล่าช้า คือ การปฏิเสธความยุติธรรม ปัญหาความล่าช้าจึงเป็นปัญหาที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรม ที่ต้องมีมาตรการในการแก้ไข จะต้องมีการวางระบบงานที่ได้มาตรฐาน โดยคำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นสำคัญ ในแผนแม่บทฯ นี้ได้มีการกำหนดมาตรการไว้ชัดเจนในแผนงานที่ 5 ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยมีตัวชี้วัดชัดเจนในการดำเนินงานเพื่อพัฒนามาตรฐานของระบบงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่

ความเป็นสากลในอนาคต อาจจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการการปรับระบบการทำงาน (Reengineering) กระบวนการดำเนินงานของระบบงานย่อยในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดหรือบางส่วน

3.2 การกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมได้มาตรฐานที่กำหนดในทิศทางที่พึงประสงค์ต้องอาศัยบุคลากรเป็นกลไกในการขับเคลื่อน จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยึดถือร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และจรรยาบรรณของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งมีกลไกดูแลกำกับดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งปรากฏรายละเอียดในแผนงานที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่ 3

4. การเข้าสู่ความเป็นสากล

กระบวนการยุติธรรมจะต้องมีพัฒนาการเพื่อการก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลในที่สุด สิ่งที่มีความจำเป็นประการหนึ่ง คือ การวิจัยและพัฒนา ซึ่งมี 2 นัย คือ การวิจัยเพื่อการหาคำตอบในสิ่งที่เป็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนา คือ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อให้หน่วยงานมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และแน่นอนที่สุดการวางเป้าหมายขององค์กรเข้าสู่ระดับสากล นอกเหนือจากการวิจัยและพัฒนาในสาระและกระบวนการทำงานของระบบงานยุติธรรมแล้ว การปรับองค์กรให้สามารถพัฒนาได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก การปรับแนวทางมาตรฐานการดำเนินงานที่มีมาตรฐานสากล และมีความพร้อมที่จะรองรับวิทยาการจัดการสมัยใหม่ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

บทที่ 5

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เนื่องจากจะทำให้แผนแม่บทฯ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องมีกลไกระดับชาติและแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การนำแผนแม่บทมีการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ให้คณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการยุติธรรมในแต่ละปี
2. ให้มีการประชุมชี้แจงผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่รับผิดชอบด้านแผนงาน เพื่อทราบรายละเอียดและแนวทางปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดแผนการดำเนินงานประจำปีให้ชัดเจนร่วมกัน
3. ให้หน่วยงานต่างๆ นำเสนอแผนงานและโครงการภายใต้งบประมาณเชิงบูรณาการภายในกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปี
4. ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรระดับต่างๆ ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทราบ และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนแม่บท
5. ให้มีการประสานงาน ติดตามการดำเนินงาน และรายงานต่อคณะอนุกรรมการ/คณะกรรมการการยุติธรรมระดับชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคและเพื่อหาแนวทางแก้ไข
6. หน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการ ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และประสานกับสำนักงานกิจการยุติธรรมเพื่อดำเนินการรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการการยุติธรรมระดับชาติต่อไป
7. ให้มีการดำเนินการประเมินผลระดับแผนงานและยุทธศาสตร์ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการติดตาม ประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติไปปฏิบัติ และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ

การติดตามประเมินผล

วัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผล

เพื่อให้มีการนำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทางสนองต่อความต้องการของประชาชน และมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบครบวงจร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ปรากฏในแผนแม่บท การติดตามและประเมินผลต้องดำเนินการเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาตามแผน หากมีปัญหาและอุปสรรคใดก็จะสามารถแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้มีความเหมาะสมและทันเหตุการณ์

กรอบในการติดตามประเมินผล

การกำหนดกรอบในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแผนงาน มีข้อควรคำนึงถึงว่า แผนแม่บทนี้เป็นแผนชี้แนะแนวทางการบริหารกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้มีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันอย่างประหยัดและมีประโยชน์สูงสุด หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการสามารถกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนงานและโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และความเป็นจริง ตัวชี้วัดในแผนงานที่ปรากฏในแผนแม่บทเป็นการเสนอตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลือก ซึ่งจะมีทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักแผนงาน/โครงการ (เจ้าภาพ) มีโอกาสริเริ่มสร้างสรรค์ตัวชี้วัดใหม่ๆ การติดตามประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการควรมีการประเมินผลก่อนการดำเนินงาน (Pre-Evaluation) การติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ (Formula Ongoing – Evaluation) และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ (Summative Evaluation) ในขณะเดียวกัน การติดตามและประเมินผลควรศึกษาถึงเงื่อนไขความสำเร็จ-ความล้มเหลว ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นบทเรียนในการพิจารณาปรับแผนหรือใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนแม่บทต่อไป

การติดตามประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ สามารถดำเนินการได้ใน 3 ระดับ คือ (1) การประเมินผลภาพรวมของแผน (2) การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ และ (3) การติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในที่นี้ จะนำเสนอเฉพาะแนวทางการติดตามประเมินผลในระดับภาพรวมของแผน และการติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์เท่านั้น เนื่องจากการติดตามประเมินผลในระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม นั้น หน่วยงานหรือ

ผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้กำหนดการติดตามประเมินผลเองภายใต้ความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการติดตาม ประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลดังกล่าว จะติดตามประเมินผลเฉพาะแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับงบประมาณบูรณาการตามแผนแม่บทนี้ หรือตามที่คณะกรรมการยุติธรรมแห่งชาติมอบหมายเท่านั้น

การติดตามประเมินผลภาพรวมของแผน

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การประเมินเป้าหมายรวมของแผน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายรวมของแผนแม่บทฯ ดังต่อไปนี้

1.1 จำนวนนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีการบูรณาการร่วมกันในกระบวนการยุติธรรม

1.2 ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับดี

1.3 ประชาชนเกิดความมั่นใจ และเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ 80

1.4 ประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มีความพึงพอใจการปฏิบัติงาน และการให้บริการในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ร้อยละ 80

1.5 ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 80

2. การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หลัก 8 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 1 ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการ และมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

1. มีนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน
2. งบประมาณบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ...ต่อปี เมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา
3. มีการปรับเปลี่ยนกลไก/วิธีการทำงานสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 2 ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานและพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน

1. มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการสอดคล้องประสานกันมากขึ้น เป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการหรือเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอย่างน้อยร้อยละ...
2. จำนวนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่ได้รับการพัฒนาเชิงวิชาชีพ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาคให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรม และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

1. จำนวนโครงการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการ เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานที่นำเสนอและดำเนินการโดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 4 ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก การป้องกันแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมและการกระทำผิด

1. จำนวนเครือข่ายการทำงานของชุมชน ท้องถิ่น เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก การป้องกัน แก้ไขปัญหายาอาชญากรรม และการกระทำผิด เพิ่มขึ้นทุกปีๆ ละ ... เครือข่าย

2. จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกในชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี อย่างน้อยปีละ ... คน

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 5 สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหายาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน

1. จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกันดำเนินการและ/หรือประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดปัญหายาอาชญากรรมและข้อพิพาท

2. มีการประสานงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่มาขอรับบริการไม่น้อยกว่า ร้อยละ...

3. งบประมาณบูรณาการงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ ... ต่อปี เมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 6 ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

1. มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และ/หรือกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่มีการบูรณาการการทำงานกับกระบวนการยุติธรรมปกติ

2. จำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบบย่อยลดลง ร้อยละ ... หรือ

3. จำนวนข้อพิพาท/คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และ/หรือกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ... เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 7 ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม

1. มีการวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างน้อยปีละ โครงการ
2. มีการวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมายอย่างน้อยปีละ โครงการ
3. มีผลกระทบทางบวกจากการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 8 พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด คดีอาญาให้กลับเป็นคนดีคืนสู่สังคม

1. มีระบบการจำแนกผู้กระทำผิด ทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน
2. มีการนำระบบการจำแนกที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นไปปฏิบัติในเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานพินิจฯ/สำนักงานคุมประพฤติ โดยขยายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค อย่างน้อยปีละ.....แห่ง

วัตถุประสงค์หลัก ข้อที่ 9 พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

1. ความพึงพอใจของคู่ความในคดีที่เข้าสู่ระบบงานยุติธรรมทางแพ่ง อาญา แรงงานภาษีอากร และทางปกครองการ
2. บังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์

การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ คือ การติดตามและประเมินว่ามีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคใดที่ต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อผลักดันให้การดำเนินการประสบความสำเร็จและเพื่อประเมินความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ปรับยุทธศาสตร์ และกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมในระดับชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมโดยมีเป้าหมายเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
2. เพื่อพัฒนาการอำนวยความยุติธรรมของชาติ และกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด

1. มีการจัดตั้งองค์กรประสานงานในการจัดทำนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรม อย่างน้อย 1 องค์กร โดยมีผู้แทนครบทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. มีนโยบาย/แผนงาน/โครงการด้านบูรณาการการอำนวยความยุติธรรม อย่างน้อย หน่วยงานละ 1 แผนงาน/โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน

ตัวชี้วัด

1. สัดส่วนจำนวนคดีประเภทต่างๆ ค้างปี ลดลงจากปีที่ผ่านมา
2. ทุกหน่วยงานมีการทบทวนปรับกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
3. มีแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
4. ทุกหน่วยงานมีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีการถือใช้ในการบริการประชาชน
5. มีการสำรวจประเมินความพึงพอใจในการรับบริการด้านอำนวยความยุติธรรม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยหน่วยงานกลาง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
2. เพื่อให้มีการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมในกระบวนการยุติธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในระบบงานยุติธรรม
3. เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต มีภาวะผู้นำ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีวิธีการคิดเป็นระบบ
4. เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีแผนแม่บทการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม อย่างน้อย 1 แผน
2. ทุกหน่วยงานมีแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี
3. ทุกหน่วยงานมีเกณฑ์จรรยาบรรณในการทำงาน อย่างน้อย 1 เกณฑ์
4. ทุกหน่วยงานมีช่องทางให้ประชาชนได้ร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อย่างน้อย 2 ช่องทาง
5. ทุกหน่วยงานมีโครงการที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและมีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการ อย่างน้อย 1 โครงการ
6. ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมว่าทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค และมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อถือในกลไกภาครัฐสูงขึ้น
2. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับมีการปฏิบัติงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนมีความเชื่อถือว่า หน่วยงานในภาครัฐมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50
2. หน่วยงานภาครัฐมีกลไกให้ประชาชนตรวจสอบการทำงาน อย่างน้อย 1 กลไก

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับภารกิจและความต้องการของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. ทุกหน่วยงานมีโครงการวิจัยด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม อย่างน้อย 5 โครงการ
2. จำนวนบุคลากรที่รับการอบรมหลักสูตรที่มีการจัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือสถาบันการศึกษา เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาท และลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบบย่อย
2. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมได้หลายช่องทางอย่างเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด

1. จำนวนมาตรการที่ใช้ในการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล อย่างน้อย 5 มาตรการ
2. จำนวนคดีที่ยุติ โดยมีการหันเหออกจากกระบวนการยุติธรรมปกติในแต่ละระบบย่อย ร้อยละ 50 ของคดีที่เข้าสู่กระบวนการ
3. มีหลักสูตร/การอบรมให้ความรู้ทางกฎหมายเพื่อลดข้อพิพาท

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และระบบการแก้ไขฟื้นฟู

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. เพื่อใช้ระบบการจำแนกในทางปฏิบัติที่สามารถวางแผนฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อพัฒนาระบบกำหนดโทษให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษที่เหมาะสม
4. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลาย

ตัวชี้วัด

1. มีการทบทวนปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาระบบการควบคุมและวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. มีการใช้แนวทางสมัยใหม่ในการพัฒนาระบบวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดอย่างน้อย 2 แนวทาง

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันข้อพิพาท การป้องกันปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวน การปราบปรามอาชญากรรม และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด

1. สัดส่วนคดีอาญาต่อจำนวนประชากร มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
2. สัดส่วนคดียาเสพติดและการฟอกเงินต่อจำนวนประชากร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
3. ร้อยละ 80 ของประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
4. จำนวนการร้องเรียนปัญหาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทุกระดับ
2. เพื่อสร้างกลไกขยายโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีกลไกที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และ / หรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างชัดเจน อย่างน้อย 1 กลไกต่อหน่วยงาน
2. มีเครือข่ายการทำงานของชุมชน ท้องถิ่น เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม อย่างน้อย 1 เครือข่ายต่อหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้านต่างๆ เช่น สิทธิเสรีภาพ คุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม ผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี รวมทั้งสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภคและการรับรู้ข่าวสาร
2. เพื่อสร้างระบบกลไกที่จะช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม ผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน ตลอดจนเด็ก เยาวชน และสตรี ที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภคและการรับรู้ข่าวสาร
3. เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐ

ตัวชี้วัด

1. ทุกหน่วยงานมีระบบกลไกและแนวทางการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ชัดเจนในการช่วยเหลือประชาชน
2. ประชาชน/ผู้เสียหาย ได้รับความช่วยเหลือร้อยละ 80 ของจำนวนผู้ที่ยื่นคำร้องทั้งหมด
3. สัดส่วนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมต่อประชากรทั้งหมด มีเพิ่มขึ้น
4. มีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและช่วยเหลือประชาชนอย่างน้อย 1 เครือข่าย

การติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

การติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการประเมินและกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้ ความเข้าใจรายละเอียดของการทำงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม จึงจะสามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานที่มุ่งสู่วัตถุประสงค์หลักตามแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเสนอและขอความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้

คณะกรรมการดังกล่าวได้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ สู่ทิศทางตามแผนแม่บทหรือที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติกำหนด

ระยะเวลาในการติดตามประเมินผล

เนื่องจากแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้ มีระยะเวลาการใช้งาน 2 ปี การติดตามประเมินผลแผนแม่บทฯ ควรมีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ทุกๆครั้งปี
2. การติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ ทุกๆ 1 ปี
3. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ

ทั้งนี้ การประเมินผลแต่ละระยะ ควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ ระยะเวลา โดยคำนึงถึงต้นทุนการดำเนินงาน (ความประหยัด และไม่ซ้ำซ้อน) และตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัด (Benchmark) ในทุกตัวชี้วัด

กลไกและผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล

สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นผู้รับผิดชอบการติดตามและการประเมินผลตามแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ กล่าวคือ ทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับงบประมาณบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติ ทุกๆครั้งปี และมีหน้าที่ประเมินผลระดับแผนงานและยุทธศาสตร์เมื่อสิ้นปี ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการฯ และมีหน้าที่รับผิดชอบการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ ภายใต้การดูแลกำกับของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ เปิดโอกาสให้องค์กรหรือสถาบันที่มีความเป็นกลางเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินแผนเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ ด้วย

ส่วนการประเมินผลระดับโครงการ/กิจกรรม ให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักทำหน้าที่ประเมินผลและรายงานให้หน่วยงาน คณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ ดังกล่าวรับทราบตามลำดับ

ภาคผนวก 1

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)
แบ่งออกได้ 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย
ความยุติธรรมในระดับชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน
ในกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและ
กฎหมาย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ
ยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไข
ฟื้นฟู

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน
ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม

ภาคผนวก 2

การปรับปรุงยุทธศาสตร์

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับแผนแม่บทฯ ดังกล่าว ที่ประชุมเห็นควรให้ดำเนินการปรับปรุงยุทธศาสตร์ และแผนงานต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ให้นำยุทธศาสตร์ที่ 4 (เดิม) การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไปรวมกับยุทธศาสตร์ที่ 3 (เดิม) การพัฒนาบุคลากรและการกำหนดจรรยาบรรณ การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม เป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้ปรับเนื้อหาในแผนงานใหม่ เนื่องจากเห็นว่า กระบวนการยุติธรรมยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงไม่ควรตัดออกไป

2. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้เพิ่มยุทธศาสตร์นี้ เนื่องจากเป็นปัญหาที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง

3. ยุทธศาสตร์ที่ 8 ให้เพิ่มแผนงานที่ 5 คือ แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นปัญหาที่เป็นภัยคุกคามที่ประเทศไทยเผชิญมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และความรุนแรงยังไม่มีแนวโน้มจะลดลงได้ในระยะเวลาอันใกล้

4. ยุทธศาสตร์ที่ 9 ให้ปรับชื่อยุทธศาสตร์เป็นการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 และเพิ่มการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใสในแผนงานที่ 1

5. ยุทธศาสตร์ที่ 10 ในแผนงานที่ 1 ให้เพิ่มขอบข่ายการดำเนินงานเรื่องสร้างระบบและกลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และสร้างระบบและกลไกการเข้าถึงข่าวสารอย่างสะดวก รวดเร็ว และให้ตัดแผนงานที่ 3 (เดิม) คือ แผนงานช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนให้เพิ่ม แผนงานต่างๆ ดังนี้ (1) แผนงานที่ 3 แผนงานเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม เนื่องจากประชาชน

ส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนยากจน ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในสังคม จึงควรกำหนดแผนงานนี้ไว้ให้ชัดเจน

(2) แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อความเป็นธรรมและเท่าเทียม เนื่องจากนับตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2547 เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบปัญหาการติดตามตรวจสอบคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม อันมีผลมาจากการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ และ (3) แผนงานที่ 5 แผนงานการอำนวยความยุติธรรมแก่เด็ก เยาวชน และสตรี เนื่องจากประเทศไทยถูกมองในภาพของแหล่งค้ามนุษย์เด็กและสตรี ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงควรกำหนดแผนนี้เพื่อให้การดูแลและให้ความยุติธรรมแก่บุคคลกลุ่มนี้เป็นการเฉพาะ

ภาคผนวก 3

การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1
(พ.ศ.2547 – 2549) กับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 –2551)

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)	ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551)	หมายเหตุ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบาย บูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในระดับชาติ	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบาย บูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในระดับชาติ	คงเดิม
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการ บริหารจัดการในระบบงาน กระบวนการยุติธรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการ บริหารจัดการในระบบงาน กระบวนการยุติธรรม	คงเดิม
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดจรรยาบรรณ การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	นำยุทธศาสตร์ 4 (เดิม) มารวมกับ ยุทธศาสตร์ 3 (เดิม) และปรับ เนื้อหาในแผนงานใหม่
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต	ให้เพิ่มยุทธศาสตร์นี้ เนื่องจาก เป็นปัญหาที่สำคัญที่เป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย	คงเดิม
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริม การระงับข้อพิพาทและลดปริมาณ คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริม การระงับข้อพิพาทและลดปริมาณ คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	คงเดิม

การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1
(พ.ศ. 2547 – 2549) กับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
(พ.ศ. 2550 – 2551) (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)	ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551)	หมายเหตุ
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและ ระบบการแก้ไขฟื้นฟู	ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและ ระบบการแก้ไขฟื้นฟู	คงเดิม
ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	ยุทธศาสตร์คงเดิม แต่เพิ่มแผนงาน ที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการ อำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัด ชายแดนภาคใต้
ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยาย โอกาสให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการยุติธรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยาย โอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม ในกระบวนการยุติธรรม	ปรับชื่อยุทธศาสตร์ให้สอดคล้อง กับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 ของ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 และเพิ่ม การตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส ในแผนงานที่ 1
ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชน ด้านกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชน ด้านกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม	ยุทธศาสตร์คงเดิม โดย ในแผนงานที่ 1 ให้เพิ่มขอบข่าย การดำเนินงานเรื่องสร้างระบบและ กลไกการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และสร้างระบบและกลไกการเข้าถึง ข่าวสารอย่างสะดวกรวดเร็ว และให้ ตัดแผนงานที่ 3 (เดิม) คือ แผนงานช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบด้านกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรมตลอดจนให้เพิ่ม แผนงานต่าง ๆ ดังนี้ (1) แผนงานที่ 3 แผนงานเสริมสร้างกระบวนการ ยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อสร้าง

การเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1
(พ.ศ. 2547 – 2549) กับยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
(พ.ศ. 2550 – 2551) (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 – 2549)	ยุทธศาสตร์ตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551)	หมายเหตุ
		ความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบ ในสังคม (2) แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างระบบติดตาม ตรวจสอบ คนหาย และระบบพิสูจน์ ศพนินามเพื่อความเป็นธรรมและ เท่าเทียม และ (3) แผนงานที่ 5 แผนงานการอำนวยความยุติธรรม แก่เด็ก เยาวชน และสตรี

ภาคผนวก 4

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551) และแผนงาน

คณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 มีมติเห็นชอบแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลา 4 ปีข้างหน้า และทุกส่วนราชการจะไปดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการสี่ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีต่อไป

ในการทบทวนแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ได้มีการนำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 มาเป็นกรอบในการดำเนินการด้วย ดังจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 – 2551 แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 – 2551) และแผนงาน ดังตารางต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2550 - 2551) และแผนงาน

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
1. การจัดความยากจน		
ก. ระดับประเทศ กลยุทธ์หลัก - 1.1.6 เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับคนยากจน (กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 3 แผนงานเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม
ข. ระดับชุมชน กลยุทธ์หลัก - 1.2.2 เสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นขบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความยากจน รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (Earmarked budget) สำหรับกิจกรรมที่เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชุมชน (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 2 แผนงานสร้างและพัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความยุติธรรมและการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 2 แผนงานเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ค. ระดับบุคคล กลยุทธ์หลัก - 1.3.1 จัดการวางแผนงานที่ให้บริการและคำแนะนำเพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ และเสริมสร้างทักษะต่างๆ รวมถึงการศึกษาและสาธารณสุข (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกกระทรวง)	-	-
2. การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ		
ก. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนาและการแข่งขันของประเทศ กลยุทธ์หลัก - 2.1.1 เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา บุคลากรและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับทั้งในและนอกระบบ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 1 แผนงานการวางระบบการพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและวัฒนธรรมองค์การ แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาจรรยาบรรณของการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
(กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อ ขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้างระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ พัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้างความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงาน แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชน และประชาชน เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
กลยุทธ์หลัก – 2.1.3 สร้างสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ การศึกษาวิจัยและนวัตกรรมใหม่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งในและนอกระบบโดยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็กจนตลอดชีวิตและสร้างแหล่งบริการองค์ความรู้อย่างสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นทั่วประเทศ รวมทั้งกิจกรรมทางด้านสังคม ศาสนา วัฒนธรรม การกีฬา (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 1 แผนงานการวางระบบการพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน และวัฒนธรรมองค์การ แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนาจรรยาบรรณของการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้างระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ พัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและ กฎหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อ ขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการ ยุติธรรม	แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้าง ความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหาร องค์ความรู้ของหน่วยงาน แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็น พี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดตั้ง และส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย แผนงานที่ 2 แผนงานวิจัยและ พัฒนากระบวนการยุติธรรมและ กฎหมาย แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริม การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการ ยุติธรรม แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนา บุคลากรในองค์กรภาคประชาชน และประชาชน เพื่อสนับสนุน การอำนวยความสะดวกยุติธรรม
ข. การอนุรักษ์ สืบทอดประเพณี วัฒนธรรมที่ดั้งเดิม และพัฒนา ภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม		

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 2.2.1 สร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคมแก่เยาวชนไทย ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เอื้ออาทร ต่อผู้อื่น ปลูจิตสำนึก ค่านิยม และคุณค่าความเป็นไทย และ ความเข้าใจ ความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ตลอดจนการรู้ เท่าทันสังคมโลก (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 2.2.2 พัฒนาแหล่ง เรียนรู้ องค์ความรู้ และการ แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมประเพณี ที่ดีงาม และสร้างสรรค์งานศิลป์ ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับ นานาชาติ รวมทั้งการต่อยอดภูมิ ปัญญา และการสร้างนวัตกรรม ทางด้านศิลปวัฒนธรรมในกลุ่ม เยาวชนและศิลปินรุ่นใหม่ โดยเพิ่ม บทบาทสถาบันศาสนาและภาคี ความร่วมมือต่าง ๆ (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและ กฎหมาย ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา บุคลากรและหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริม การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการ ยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานการป้องกัน การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกัน และ แก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงานที่ 1 แผนงานการวาง ระบบการพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ แผนงานที่ 2 แผนงานการ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน และวัฒนธรรมองค์การ แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนา จรรยาบรรณของการปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้าง ระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ พัฒนาหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้าง ความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหาร องค์ความรู้ของหน่วยงาน

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 2.2.3 สร้างสิ่งจูงใจให้ภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทย (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม -	แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชนและประชาชน เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรม -
ค. การเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน		
ง. การเสริมสร้างความมั่นคงของชีวิตและสังคม กลยุทธ์หลัก – 2.4.1 สนับสนุนให้ประชาชนเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพ ทั้งในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย รายได้ปานกลาง โดยมีกลไกทางการเงินและการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งเน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 2.4.2 ป้องกันและปราบปรามผู้มีอิทธิพล โดยใช้มาตรการทางสังคมและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมายและบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก) กลยุทธ์หลัก – 2.4.3 สร้างหลักประกันความเสมอภาคและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งจัดการค้ามนุษย์ และการละเมิดทุกรูปแบบ (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แผนงานที่ 3 แผนงานเสริมสร้างกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อความเป็นธรรมและเท่าเทียม แผนงานที่ 5 แผนงานการอำนวยความยุติธรรมแก่เด็ก เยาวชน และสตรี แผนงานที่ 6 แผนงานช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 2.4.5 ส่งเสริม การคุ้มครองทางสังคมแก่ผู้ที่อยู่ใน เศรษฐกิจนอกระบบและผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากปัญหาสังคมโดย ชุมชนมีบทบาทร่วม (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมลักษณะ พิเศษ
จ. การเตรียมความพร้อมแก่ สังคมเพื่อให้ผู้สูงอายุเป็น ทรัพยากรที่มีคุณค่าของระบบ เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ		
ฉ. การพัฒนากรุงเทพมหานคร ให้เป็นเมืองที่แข็งแรงและน่าอยู่ กลยุทธ์หลัก – 2.6.3 สร้าง สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดภัย ปลอดภัย (ป.ป.ส. เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้าง ความมั่นคง ปลอดภัย และ การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมลักษณะ พิเศษ แผนงานที่ 3 แผนงานการป้องกัน การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกัน และ แก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้าง การอำนวยความสะดวก ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
3. การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้		
ก. การปรับโครงสร้างภาคเกษตร		
ข. การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม		
ค. การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า		
ง. การบริหารการเงินการคลัง		
จ. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม		
ฉ. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Logistics)		
ช. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน		
ซ. การพัฒนารัฐวิสาหกิจ		
ณ. การพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติ กลยุทธ์หลัก – 3.9.1 พัฒนาระบบข้อมูล องค์ความรู้ และการวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ในการตัดสินใจของรัฐบาล (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้างระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
	ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้างความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงาน แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชนและประชาชน เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
4. การบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		
ก. การสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กลยุทธ์หลัก – 4.1.8 สำรวจสอบสวนสิทธิการครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินและให้สิทธิทำกินแก่ราษฎรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม รวมทั้งบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ข. การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพ ยั่งยืนและเป็นธรรม		
ค. การฟื้นฟูทรัพยากรดินและใช้ ประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพ พื้นที่		
ง. การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็น ระบบ		
จ. การบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วม ของเอกชนและชุมชนท้องถิ่น		
ฉ. การควบคุมมลพิษจากขยะ น้ำเสีย ฝุ่นละออง ก๊าซ กลิ่น และ เสียง กลยุทธ์หลัก – 4.6.1 รัฐเป็นผู้นำ ในการซื้อสินค้าและบริการที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้มี กฎระเบียบรองรับ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – หน่วยราชการทุกหน่วย)	-	-

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
5. การต่างประเทศและ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ		
ก. การดำเนินนโยบาย ต่างประเทศเชิงรุก		
ข. การส่งเสริมความสัมพันธ์กับ นานาชาติ กลยุทธ์หลัก – 5.2.5 เร่งรัด มาตรการโครงการความร่วมมือ ต่างๆ เพื่อสร้างประชาคมอาเซียน ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และ สังคม วัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐาน ไปสู่ประชาคมเอเชียตะวันออก (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 5.2.6 เดินหน้า การเชื่อมอาเซียนสู่โลกภายนอก และการเป็นหุ้นส่วนกับ Dialogue Partner รวมทั้งมีบทบาทใน ASEAN Regional Forum (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วย นโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วย นโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมในระดับชาติ	แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 5.2.7 ใช้ ACD เป็นฐานในการดำเนินความสัมพันธ์เชิงรุกกับประเทศในเอเชีย โดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความเห็น โดยเฉพาะในระดับผู้กำหนดนโยบาย และผลักดันความคืบหน้าของมิติโครงการความร่วมมือในกรอบ ACD (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ	แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ
ค. การส่งเสริมความร่วมมือภายใต้กรอบพหุภาคี และการสร้างบทบาทในเวทีโลก กลยุทธ์หลัก – 5.3.1 เพิ่มบทบาทของไทยและสนับสนุนให้ไทยดำรงตำแหน่งในกรอบสหประชาชาติ และเสริมสร้างบทบาทของไทยและความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศ (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ	แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 5.3.3 ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในมิติ โดยเฉพาะความมั่นคงของมนุษย์ ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภายในประเทศในเรื่องนี้ (กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 5.3.4 แสวงหาและให้ความร่วมมือกับนานาชาติ ในการส่งเสริมและรักษาสันติภาพ การลดอาวุธ การต่อต้านการก่อการร้ายสากล การฟอกเงิน การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติและการป้องกันแก้ไข ปัญหาข้ามชาติที่สำคัญ ๆ เช่น โรคติดต่อ การค้ามนุษย์ การจัดการ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (กระทรวงยุติธรรม และ ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 5.3.5 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากความร่วมมือพหุภาคี (กระทรวงยุติธรรม และ ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ	แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ง. ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ		
จ. การทูตเพื่อประชาชน		
6. การพัฒนากฎหมายและ ส่งเสริมการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี		
ก. การปรับปรุงกฎหมาย กลยุทธ์หลัก – 6.1.1 เร่งรัด การพัฒนากฎหมายให้เอื้อต่อ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างศักยภาพ ในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาความยากจน และ การป้องกันการทุจริต โดยจัดให้มี การจัดทำแผนพัฒนากฎหมาย (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนา การบริหารจัดการในระบบงาน กระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนา ประสิทธิภาพในการอำนวย ความยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนา ประสิทธิภาพในการให้บริการ ในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานใน กระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบ การดำเนินคดีและการบังคับคดี

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.1.2 เร่งรัดพัฒนาบุคลากรทางกฎหมายให้มีความรู้ความสามารถทันต่อความจำเป็นของราชการ และความเปลี่ยนแปลงของโลก (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 1 แผนงานการวางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 3 แผนงานการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ แผนงานที่ 1 แผนงานการวางระบบการพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน และวัฒนธรรมองค์การ แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้างระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ พัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้างความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงาน

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
	ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาบุคลากรในองค์กรภาคประชาชน และประชาชน เพื่อสนับสนุนการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
ข. การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพหลัก) กลยุทธ์หลัก – 6.2.1 ให้มีการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคม (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน	แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ แผนงานที่ 3 แผนงานการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.2.2 พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาค ทั้งถึงรวดเร็ว และเป็นธรรม (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรม ด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาระบบการประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.2.3 สนับสนุน และเสริมสร้างกระบวนการ ยุติธรรมทางเลือก (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพ กลยุทธ์หลัก) กลยุทธ์หลัก – 6.2.4 สร้างความรู้ ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและ หน้าที่ของประชาชน รวมทั้งการมี ส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพ กลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริม การระงับข้อพิพาทและลด ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อ ขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการ ยุติธรรม	แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติงานใน กระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบ การดำเนินคดีและการบังคับคดี แผนงานที่ 1 แผนงานส่งเสริมและ พัฒนาการระงับข้อพิพาทและ ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและ พัฒนากระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์ แผนงานที่ 2 แผนงานการมี ส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนา บุคลากรในองค์กรภาคประชาชน และประชาชน เพื่อสนับสนุน การอำนวยความสะดวกยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานสร้างและ พัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในการมีส่วนร่วม ในการป้องกัน ปราบปราม อาชญากรรมและการอำนวย ความยุติธรรมและการตรวจสอบ ให้เกิดความโปร่งใส

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.2.5 สร้างระบบ คุ้มครองและให้ความช่วยเหลือผู้ที่ ถูกละเมิดสิทธิทั้งทางแพ่งและทาง อาญาอย่างมีประสิทธิภาพ และ ทั่วถึง (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพ กลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือ ประชาชนด้านกฎหมาย และ กระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือ ประชาชนด้านกฎหมาย และ กระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมและ สนับสนุนการปลูกจิตสำนึก รักความยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงาน เสริมสร้างความรู้แก่ประชาชน ด้านกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน แผนงานที่ 3 แผนงาน เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมายเพื่อ สร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบ ในสังคม แผนงานที่ 5 แผนงานการอำนวย ความยุติธรรมแก่เด็ก เยาวชน และ สตรี แผนงานที่ 6 แผนงานช่วยเหลือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคดีอาญา

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ค. การพัฒนาระบบราชการ กลยุทธ์หลัก – 6.3.1 ปรับปรุงแบบการทำงาน อำนวนความสะดวก ลดขั้นตอนและกระบวนการทำงาน ขยายการให้บริการประชาชน อาทิ ศูนย์บริการร่วมและระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการในการอำนวยความยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบการดำเนินคดีและการบังคับคดี
กลยุทธ์หลัก – 6.3.2 ปรับปรุงศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาเร่งด่วนหรือเหตุการณ์วิกฤติของประเทศได้ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการในการอำนวยความยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.3.3 ปรับโครงสร้างส่วนราชการและระบบบริหารงานให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบการดำเนินคดีและการบังคับคดี แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบการดำเนินคดีและการบังคับคดี

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.3.4 บูรณาการ การทำงานทั้งแนวดิ่ง และแนวราบ โดยสร้างกลไกเชื่อมโยงการทำงาน ร่วมกันระหว่างภาคราชการ (ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น รวมถึงการบริหารราชการ ในต่างประเทศ) ภาคเอกชนและ ภาคประชาสังคม รวมทั้ง การถ่ายโอนบทบาทภารกิจ การตัดสินใจ และทรัพยากร จากส่วนกลางลงสู่ระดับปฏิบัติการ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ) กลยุทธ์หลัก – 6.3.5 พัฒนาขีด สมรรถนะและวัฒนธรรม การทำงานของบุคลากรและ หน่วยงานภาครัฐ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วย นโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนา บุคลากรและหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาระบบ การประสานงานและสร้างเครือข่าย การทำงานเพื่อกำหนดนโยบาย บูรณาการการอำนวยความยุติธรรม แห่งชาติ แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้ง ภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 1 แผนงานการวางระบบ การพัฒนาบุคลากรเชิงกลยุทธ์ แผนงานที่ 2 แผนงานการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมการทำงานและวัฒนธรรม องค์กร แผนงานที่ 3 แผนงานการพัฒนา จรรยาบรรณของการปฏิบัติงานใน กระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 4 แผนงานการสร้าง ระบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติ พัฒนาหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ แผนงานที่ 5 แผนงานการสร้าง ความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 6.3.6 เสริมสร้างความเป็นเลิศในการปฏิบัติราชการ โดย (1) ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศและสร้างนวัตกรรมในการทำงาน โดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS) (2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานการทำงานของภาครัฐ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 6 แผนงานการบริหารองค์ความรู้ของหน่วยงาน แผนงานที่ 7 แผนงานการเป็นพี่เลี้ยงและ/หรือการสอนงาน แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ง. การป้องกันและปราบปรามการทุจริต (กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพหลัก) กลยุทธ์หลัก – 6.4.1 วางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก) กลยุทธ์หลัก – 6.4.2 สนับสนุนให้ภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนร่วมในการรณรงค์อย่างจริงจัง ปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ประชาชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ความร่วมมือในการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาคราชการและ	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	แผนงานที่ 1 แผนงานการวางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 3 แผนงานการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ แผนงานที่ 1 แผนงานการวางมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 3 แผนงานการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)		แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ
กลยุทธ์หลัก – 6.4.3 ตรากฎหมายและวางระบบคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต และมีการปฏิบัติตามกฎหมาย (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	แผนงานที่ 3 แผนงานการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริต
กลยุทธ์หลัก – 6.4.4 สร้างและพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับ โดย (1) ปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน (2) พัฒนาระบบการตรวจราชการ (3) สร้างมาตรฐานการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
จ. การเสริมสร้างธรรมาภิบาลใน ภาคเอกชนและสังคม กลยุทธ์หลัก – 6.5.6 ส่งเสริมให้มี ระบบคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมี ประสิทธิภาพและทั่วถึง (กรมบังคับคดีและกรมสอบสวน คดีพิเศษ เป็นหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการ บริหารจัดการในระบอบงาน กระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้าง ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือ ประชาชนด้านกฎหมาย และ กระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบ การดำเนินคดีและการบังคับคดี แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมลักษณะ พิเศษ แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน
7. การส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการ ประชาสังคม		
ก. การพัฒนาประชาธิปไตยแบบ มีส่วนร่วมและสร้างความ เข้มแข็งให้กับกระบวนการ ประชาสังคม กลยุทธ์หลัก – 7.1.3 สนับสนุนให้ มีการตรวจสอบการดำเนินงานของ ภาครัฐทุกระดับจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสใน การดำเนินการโครงการของภาครัฐ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต	แผนงานที่ 4 แผนงานสร้าง ความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานภาครัฐ

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 7.1.5 สนับสนุนบทบาทผู้นำชุมชนหรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อนำข้อเสนอของชุมชนท้องถิ่น มาสู่การตัดสินใจของรัฐบาล (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมในระดับชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริมสนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาระบบการประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติ แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติ มิชอบ แผนงานที่ 2 แผนงานสร้างและพัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความยุติธรรมและการตรวจสอบให้เกิดความโปร่งใส

แผนการบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการ ยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ข. การส่งเสริมและพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพหลัก ร่วมกับ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) กลยุทธ์หลัก – 7.2.1 ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ทั่วถึงและเท่าเทียม ตลอดจนสร้างความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวางในทุกกระดับ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 7.2.2 ค้ำครองสิทธิของประชาชนในทุกระดับและทุกประเภท รวมถึงสิทธิการคุ้มครองผู้บริโภค และการรับรู้ข่าวสาร (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก) กลยุทธ์หลัก – 7.2.3 สร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนาม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมในสังคม (กระทรวงยุติธรรม เป็นเจ้าภาพกลยุทธ์หลัก)	ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แผนงานที่ 4 แผนงานสร้างระบบติดตามตรวจสอบคนหาย และระบบพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อความเป็นธรรมและเท่าเทียม

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
ค. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น		
8. การรักษาความมั่นคงของรัฐ		
ก. การพิทักษ์รักษาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ กลยุทธ์หลัก – 8.1.2 จัดกิจกรรมเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาสอันควร (หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง – ทุกส่วนราชการ)	-	-
ข. การป้องกันประเทศ กลยุทธ์หลัก – 8.2.1 พัฒนาระบบป้องกันประเทศ โดยผนึกกำลังทุกภาคส่วนเข้าร่วม (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 8.2.3 พัฒนาบทบาทของกองทัพในการพัฒนาประเทศและร่วมแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงทุกรูปแบบ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 8.2.4 จัดระเบียบพื้นที่ชายแดนให้มีความพร้อมต่อการเผชิญสถานการณ์และปัญหา (ป.ป.ส. เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน	แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แผนงานที่ 4 แผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ค. การรักษาความมั่นคงของรัฐ กลยุทธ์หลัก – 8.3.1 ปรับโครงสร้างระบบและบูรณาการการแก้ไขปัญหาให้สามารถยุติสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 8.3.2 น้อมนำหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และการมีส่วนร่วมสร้างความสมานฉันท์ ความเป็นธรรม ขจัดเงื่อนไขทั้งปวงทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และระดับประเทศ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานที่ 1 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 8.3.4 พัฒนา ศักยภาพและประสิทธิภาพงาน การข่าวกรองของภาครัฐ และ ให้ความสำคัญกับการพัฒนา การข่าวภาคประชาชน (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 8.3.8 ร่วมมือกับ ประชาคมโลกในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และ การฟอกเงิน บนพื้นฐานของ ผลประโยชน์ของชาติ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน เข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา กระบวนการยุติธรรมด้วย นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมในระดับชาติ	แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้าง การอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานที่ 2 แผนงานการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต่อต้าน ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ แผนงานที่ 2 แผนงานสร้างและ พัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในการมีส่วนร่วม ในการป้องกัน ปราบปราม อาชญากรรมและการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมและการตรวจสอบให้เกิด ความโปร่งใส แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ

แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 (ประเด็นยุทธศาสตร์ 1 - 9)	แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ 1 - 10)	แผนงาน
กลยุทธ์หลัก – 8.3.10 แก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงผู้ลักลอบเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย โดยการพัฒนากระบวนการตรวจคนเข้าเมือง การสกัดกั้นการเข้ามาใหม่ปราบปรามขบวนการนำเข้าและจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) กลยุทธ์หลัก – 8.3.11 แก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลที่ยังไม่มีสถานภาพที่ชัดเจนให้สมดุลงระหว่างสิทธิพื้นฐานกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ (กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน -	แผนงานที่ 2 แผนงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ แผนงานที่ 5 แผนงานเสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ -
9. การรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก		

ภาคผนวก 5

ปทานุกรมศัพท์ที่ใช้ในแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

1. กระบวนการยุติธรรม

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง การดำเนินการเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและหรือคู่กรณีทั้งก่อนและหลังมีข้อขัดแย้งหรือมีการกระทำผิด ซึ่งคู่กรณีอาจเป็นระหว่างภาครัฐกับประชาชน หรือระหว่างองค์กรของรัฐกับองค์กรของรัฐ หรือระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยหน่วยงานภาครัฐที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบและเป็นเอกภาพ มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสาน มีการตรวจสอบถ่วงดุลกันอย่างมีดุลยภาพ โดยคำนึงถึงการทำงานอย่างเป็นองค์รวมของระบบและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งสู่ผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกัน คือ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศไทยเป็นที่สุด

2. องค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหมายรวมถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง กรมการปกครอง กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สภานายความ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

3. หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

หมายถึง หน่วยงานที่มีภารกิจหลักต้องดำเนินการตามขอบข่ายการดำเนินงานตามแผนงาน
นั้น ๆ

4. หน่วยงานสนับสนุน

หมายถึง หน่วยงานที่ไม่มีภารกิจหลักต้องดำเนินการตามขอบข่ายการดำเนินงานตามแผนงานนั้น ๆ แต่สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายถึง หน่วยงานที่มีได้มีภารกิจหลักของหน่วยงานโดยตรงตามขอบข่ายการดำเนินงานตามแผนงาน แต่เป็นหน่วยงานที่มีกลไกที่จำเป็นก่อให้เกิดความสำเร็จของการดำเนินงาน

6. หน่วยงานประสานงาน

หมายถึง หน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางทำหน้าที่เชื่อมโยง หรือเป็นช่องทางและอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้สามารถทำงานสอดประสานกัน

7. วิสัยทัศน์กระบวนการยุติธรรม

หมายถึง ภาพหมายที่กระบวนการยุติธรรมต้องการให้เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล อันเป็นผลจากการพัฒนาการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ และมีความเป็นเอกภาพ มีการทำงานอย่างสอดประสาน และมีการตรวจสอบถ่วงดุลอย่างมีดุลยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ประชาชนและสังคมจะได้ประโยชน์สูงสุด

8. พันธกิจ (Mission)

เป็นสิ่งที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่องค์กรต้องยึดเป็นหลักในการดำรงอยู่ขององค์กร สำหรับแผนแม่บทฉบับนี้ พันธกิจเป็นกลุ่มภารกิจหลักของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ประชาคมกระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกันทำให้เกิดผลลัพธ์ตามวิสัยทัศน์ที่ระบุ

9. วัตถุประสงค์หลัก

เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุและเป็นผลกระทบของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฉบับนี้ ถือเป็นสัญญาประชาคมที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกันผลักดันให้เกิดขึ้นจากการนำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์นี้จะต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และการติดตามประเมินผลสำเร็จของแผนแม่บท จะใช้วัตถุประสงค์หลักนี้เป็นเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน

10. วัฒนธรรมองค์กร

หมายถึง วิธีคิด พฤติกรรม และวิธีการทำงาน ที่บุคลากรในหน่วยงานได้เรียนรู้จากกันและกัน หรืออาจได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลรุ่นก่อน มีการประพฤติปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นเรื่องปกติในหน่วยงาน ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นแนวเดียวกัน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับปทัสถานของสังคมโดยรวม

11. โลกาภิวัตน์

หมายถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของโลกในลักษณะโลกไร้พรมแดน หรือที่เรียกว่า ระเบียบโลกใหม่ (New World Order) ได้แก่ (1) กระแสหลักประชาธิปไตย ที่มีจุดเน้นที่การกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมของประชาชน และการตรวจสอบในระบบเปิด (2) หลักสิทธิมนุษยชน ที่มีจุดเน้นที่การเคารพสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (3) หลักเศรษฐกิจเสรี ที่มีจุดเน้นที่ยึดหลักเศรษฐกิจที่มีกลไกตลาดเสรี และ (4) หลักการพิทักษ์ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มีความยั่งยืน

12. การปฏิรูประบบราชการ

หมายถึง การปรับเปลี่ยนการบริหารราชการไปสู่แนวใหม่ โดยยึดประชาชนเป็นเป้าหมาย มีการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง ทำงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มุ่งเน้นภารกิจหลัก โดยให้ความสำคัญแก่นโยบาย และการบริหารเชิงรุกในลักษณะการกระจายอำนาจและแสวงหาแนวร่วม โดยการปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้าง ปรับปรุงวิธีการบริหารงาน ปรับปรุงวิธีการงบประมาณ ปรับระบบบริหารงานบุคคล และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ของข้าราชการ

13. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ Good governance

มีที่มาจากหลักการของ New World Order เริ่มแรกมีความหมายครอบคลุมหลักการ 3 ประการ คือ ความพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการมีส่วนร่วม (Participation) ต่อมาภายหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสำนักงาน ก.พ. ได้บัญญัติความหมายเสียใหม่เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในปี พ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมความหมาย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

14. นโยบายของกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง นโยบายของรัฐที่เป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวข้องกับมาตรการหรือกลไกในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและการป้องกันปราบปรามปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิด โดยมีลักษณะแตกต่างจากนโยบายของรัฐอื่นๆ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีจุดเน้นที่ความยุติธรรมและความเสมอภาคตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน คือ ผู้เสียหายหรือโจทก์ ผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานของคู่ความในคดีอาญา แพ่ง และปกครอง และผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล

15. ตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรม

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเชิงปริมาณที่สามารถวัดได้ หรือให้ค่าเป็นตัวเลขได้ เพื่อจะสามารถวัดและจัดระดับได้ เช่น การกำหนดให้ลดอัตราอาชญากรรม ในอัตรา 5% ต่อปี โดยกำหนดว่า 5% = ดีมาก 4% = ดี 3% = ปานกลาง 2% = พอใช้ 1% = ต้องปรับปรุง หรือต้องขังที่ได้รับ การปลดปล่อยโดยย้อนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกในช่วง 3 ปี จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการฟื้นฟูของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น หรือเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทฉบับนี้

16. การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การยกระดับการแสวงหาความรู้ความจริงเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นเครื่องมือ หรือเป็นวิถีทางกลยุทธ์ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นพื้นฐานการตัดสินใจในการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจในทิศทางและลักษณะของการพัฒนาที่ดำเนินการแต่ละขั้นให้ตรงเป้าหมาย เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

17. มาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง ผลการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ที่มีลักษณะของการกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน 5 ด้าน คือ มาตรฐานด้านเวลา (รวดเร็ว) มาตรฐานด้านปริมาณ (ครบตามจำนวน) มาตรฐานด้านคุณภาพ โดยกลุ่มเป้าหมายของการบริการได้สิ่งที่ควรได้รับอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มาตรฐานด้านค่าใช้จ่าย (ประหยัด) และมาตรฐานด้านความพึงพอใจ (ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง)

18. กระบวนการยุติธรรมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม โดยมีจุดเน้นที่ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกิจ วัตถุประสงค์ของโครงการ และกำหนดผลผลิต – ผลลัพธ์ของกระบวนการยุติธรรมทุกระบบย่อย ให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกิจของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicator – KPI) ไว้อย่างชัดเจน จนเป็นที่เข้าใจของทุกระบบย่อยในกระบวนการยุติธรรม โดยวัดความสำเร็จบนพื้นฐานตัวชี้วัดที่กำหนด

19. การประเมินผลระบบเปิด

เป็นหลักพื้นฐานของการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีโอกาสตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในลักษณะของการสะท้อนถึงผลลัพธ์ของภารกิจแต่ละภารกิจของกระบวนการยุติธรรมที่มีความแตกต่างกัน แต่มีจุดรวมกันของควมมีเอกภาพในการบรรลุเป้าหมายหลักของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ โดยลักษณะของแบบประเมินหรือแบบการตรวจประเมิน หรือการสร้างตัวชี้วัดที่สะท้อนภาพที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

20. ระบบงบประมาณแนวใหม่

หมายถึง กระบวนการจัดสรรงบประมาณ โดยมุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีลักษณะของการตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส เป็นลักษณะของแผนเงินที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างด้านงบประมาณ การที่สามารถคำนวณต้นทุนได้ การใช้เวลาปฏิบัติงานน้อยลง และได้ผลงานที่มีคุณภาพ มีตัววัดความสำเร็จของการทำงาน

21. การทำงานในกระบวนการยุติธรรมเชิงวิชาชีพ

หมายถึง การประสานและแสวงหาแนวร่วมจากลักษณะแนวความคิดเชิงพฤติกรรมของบุคลากรแต่ละพื้นฐานอาชีพ อาทิ อาจารย์ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ผู้พิพากษา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานบังคับคดี เจ้าหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาท พนักงานกรมพินิจฯ อนุญาโตตุลาการ นักการธนาคาร นักอุตสาหกรรม เป็นต้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

22. การพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิทยาการ

หมายถึง การบูรณาการองค์ความรู้ที่หลากหลายสาขา อาทิ อาชีวศึกษา ทัศนศึกษา นิเทศศาสตร์ แพทยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เพื่อมาเสริมสร้างความเป็นเอกภาพขององค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

23. จรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การสร้างหรือการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะของการมีอาชีพ ภูมิลำเนาของอาชีพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมีองค์ประกอบ คือ องค์ความรู้ (Body of Knowledge) ทักษะ (Skill) เทคนิค (Technique) ตลอดจนทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) ของระบบงานยุติธรรมย่อยและระบบยุติธรรมองค์กรรวม มีระยะเวลาการฝึกอบรม มีลักษณะงานที่ก่อให้เกิดผลตามค่านิยมที่ตรงกับความคาดหวังของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีความอิสระเชิงวิชาชีพ มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจเพื่อปฏิบัติงานเพื่อสนองตอบต่อประโยชน์ของประชาชนและชุมชน มีความผูกพันระยะยาวต่ออาชีพในกระบวนการยุติธรรม วัฒนธรรมของอาชีพในลักษณะที่สนับสนุนการพัฒนาระบบการยุติธรรมองค์กรรวม และมีจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะองค์กรรวม

24. ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ปฏิบัติต่อประชาชน/ผู้รับบริการในลักษณะไม่เลือกปฏิบัติ ในลักษณะเป็นโทษ โดยปฏิบัติในลักษณะภราดรภาพและกัลยาณมิตร

25. กระบวนการยุติธรรมทางเลือก

หมายถึง การเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน ชุมชน ได้เข้ามา มีบทบาท มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางด้านการอำนวยความยุติธรรม โดยร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ คุณสมบัติของบุคคลที่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือกร่วมกัน เพื่อหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมที่เป็นทางการ

26. ระบบงานยุติธรรมเชิงจารีต

หมายถึง การนำบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ได้เน้นหลักกฎหมาย คือ ใช้วิถีประชา (Folkway) หรือวิถีชีวิต และจารีตประเพณีดั้งเดิม (Mores & Tradition) โดยอาศัยกฎเกณฑ์ – กติกา – ความเชื่อ – ความศรัทธาตามหลักวิถีประชาและจารีตประเพณีดั้งเดิมมาเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาต่อผู้กระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ในชุมชน ซึ่งระบบดังกล่าวต้องเป็นที่ยอมรับในชุมชนนั้นๆ

27. ระบบยุติธรรมชุมชน

หมายถึง การใช้บทบาทของชุมชนในลักษณะความร่วมมือต่อการจัดการกับปัญหาการกระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมติจากความคิดเห็นของชุมชน

28. คนชายขอบของกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่ถูกละเลยจากกระบวนการยุติธรรม หรือกระบวนการยุติธรรมไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เช่น เหยื่ออาชญากรรมชุมชน เป็นต้น

29. การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

หมายถึง การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความเข้าใจในสิ่งใหม่ๆ ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยผู้เรียนมีความใฝ่ใจ สนใจ รักการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ

30. พฤตินิสัยของผู้กระทำผิด

หมายถึง การกระทำหรือกระบวนการพัฒนาความประพฤติของผู้กระทำผิด เพื่อนำไปสู่รูปแบบของความประพฤติที่ดีอย่างถาวร จนเกิดความเคยชินกระทำจนเป็นนิสัย โดยสอดคล้องกับปทัสฐานของสังคมหรือกฎหมาย วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม

31. กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)

เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือก มุ่งเน้นการฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เหยื่อ หรือผู้เสียหายได้รับมากกว่าการลงโทษ โดยให้ผู้กระทำผิดรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นการอำนวยความสะดวกที่ต้องการทำให้ทุกฝ่าย ซึ่งได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมได้กลับคืนสู่สภาพดีเช่นเดิม อันเป็นการสร้าง “ความสมานฉันท์ในสังคม” เป็นเป้าหมายสุดท้าย

32. อาชญากรรมลักษณะพิเศษ

ได้แก่ อาชญากรรมที่มีการดำเนินการสลับซับซ้อนตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในองค์กรอย่างเป็นระบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีผลในวงกว้างต่อสังคม เช่น อาชญากรรมองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย อาชญากรรมเศรษฐกิจ การทุจริตประพฤติมิชอบ เป็นต้น ซึ่งการป้องกันปราบปราม การสืบสวนและสอบสวนจะต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น

33. องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

เป็นองค์กรที่มีกระบวนการรับรู้สิ่งปรากฏและเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายใน ผ่านระบบข่าวสาร ข้อมูลความรู้ และสามารถประมวลผล/วิเคราะห์ทำความเข้าใจ กำหนดเป็นเป้าประสงค์ ทางเลือก ข้อเสนอใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้อย่างเหมาะสมทันเหตุการณ์ และองค์กรยังสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับ แปลงเป็นความรู้และประยุกต์ใช้ ชี้นำการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุป คือ เป็นแนวคิดที่จะสร้าง

องค์การเพื่อให้พร้อมรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ขยายขอบเขตความสามารถในการสร้างอนาคตอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดและเพื่อการปรับตัว โดยองค์การสามารถปฏิบัติตามหลักการ 5 ประการ คือ

1. การคิดเชิงระบบ (System Thinking) คือ การคิดอย่างเป็นระบบครบวงจร มองเห็นวัฏจักรของแต่ละเรื่อง ๆ ที่ส่งสัย จะแก้ปัญหาด้วยการมองแบบทุกเรื่องต้องมีที่มา มีเหตุ – ปัจจัย (Input) มีกระบวนการการดำเนินการ/ปฏิบัติ (Process) และมีผลที่เกิดขึ้น (Output) แต่ละส่วนจะสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกัน และอาจมีสถานะเชิงบวกหรือลบก็ได้ ควบคู่กับการมองเป็นส่วน ๆ ประกอบด้วย

2. สมาชิกองค์การสามารถรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติม (Personal Mastery) อย่างต่อเนื่อง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ทำความเข้าใจตนเองและแสวงหากระบวนการทัศน์ใหม่ เพื่อสร้างโลกทัศน์และสร้างแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานใหม่ๆ

3. มีผู้รู้หลักการและกรอบแนวความคิด มีพีเลียง (Mental Model) ที่รู้แนวปรับเปลี่ยนได้ทันโลกให้องค์การมีการปรับกลยุทธ์ (Rethink) ปรับระบบงาน (Reengineer) อย่างต่อเนื่อง หรือนำประโยชน์ที่ได้จากข้อ 2 มาสร้างสมดุล นำส่วนที่แข็งแกร่งมาสร้างพลังความคิดใหม่ ๆ

4. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) หรือสร้างค่านิยมร่วมกัน (Shared Value) หมายถึง ต้องใช้ความสามารถโน้มน้าว คือ เรียนรู้ร่วมกันไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน และป้องกันภาวะต่างคนต่างคิดต่างทำ เป็นการมองภาพอนาคตร่วมกันของบุคคลในองค์การ ภายใต้ภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การเดียวกัน

5. ทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Working and Learning) คือ การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ในลักษณะการทำงานร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา เรียนรู้ข้อผิดพลาด แก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ และเผยแพร่ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน คือ ผลสำเร็จขององค์การ/หน่วยงาน และผลประโยชน์ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน

ความมาก

ที่ นร ๐๕๐๔/๒๒๖๑

ภาคผนวก 6

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๐๑/๑๑๓๔๓ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามเอกสารแนบ

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙) ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการ พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

๑. ประเด็นอภิปราย

๑.๑ การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการยกร่างแผนแม่บท ฯ และให้สำนักงานงบประมาณกำหนดแนวทางในการให้งบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนแม่บท ฯ ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้ปรับปรุงร่างแผนแม่บท ฯ ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว โดยร่างแผนแม่บท ฯ ฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปใช้ในการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมได้ โดยการจัดทำงบประมาณในกรณีที่หน่วยงานฝ่ายบริหารขอให้ถือตามมติคณะรัฐมนตรี แต่สำหรับหน่วยงานอิสระขอให้ใช้ตามแนวทางเดิมว่า ให้เป็นการดำเนินการความร่วมมือประสานให้หน่วยงานอิสระพิจารณาว่า จะสามารถจัดทำงบประมาณให้เหมาะสมกับแผนแม่บท ฯ หรือไม่ สำหรับการประเมินผลตามแผนแม่บท ฯ ก็จะมีการประเมินตามลำดับขั้นไป

/๑.๒ ...

- ๒ -

๑.๒ ในยุทธศาสตร์ที่ ๘ การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ในส่วนของแผนงานที่ ๔ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงมหาดไทย จึงให้เพิ่มกระทรวงมหาดไทยร่วมเป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบหลักด้วย

๑.๓ ตัวชี้วัดที่ ๑ ในแผนงานที่ ๑ ของยุทธศาสตร์ที่ ๘ ข้อความว่า “อัตราการเกิดความไม่สงบเรียบร้อยและความไม่มั่นคงของสังคมลดลง” อาจทำให้เกิดความสับสนได้ เนื่องจากงานด้านความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงจะรวมไปถึงการชุมนุมประท้วง การก่อการร้าย ฯลฯ ซึ่งจะเป็นคนละงานกับงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงเห็นควรแก้ไขโดยเปลี่ยนคำว่า “สังคม” เป็น “ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน” และควรเพิ่มสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในแผนงานที่ ๓ ของยุทธศาสตร์ที่ ๘ ด้วย

๑.๔ การกำหนดชื่อของสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไว้ในแผนอาจไม่เหมาะสม เพราะแผนนี้ดำเนินการโดยฝ่ายบริหาร สมควรปรับเปลี่ยนถ้อยคำที่ระบุถึงองค์กรอิสระดังกล่าวเป็น “องค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม” และให้ปรับปรุงถ้อยคำในแผนที่เกี่ยวกับการประสานงานตามแผนให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๖

๒. มติคณะกรรมการกลั่นกรอง ๖

เห็นควร

๒.๑ อนุมัติร่างแผนแม่บท ๖ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยให้กระทรวงยุติธรรมรับไปปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามประเด็นอภิปรายข้อ ๑ รวมทั้งรับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณา และให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรมนำกรอบเนื้อหาสาระของแผนไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้อง สนับสนุน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย

๒.๒ ให้ความเห็นชอบให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่ องค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรมโดยยึดตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๑)

๒.๓ ให้ความเห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักกิจการยุติธรรมเป็นองค์กร รับผิดชอบในการประสาน ติดตาม บำรุงการ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผน แม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี

/คณะรัฐมนตรี ...

- ๓ -

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ)

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสิบลั่น วณวิสุทธิ์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔

nat47_1_84 (ส)

ภาคผนวก 7

คำสั่งคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม

ที่ 8 /2548

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสาน ติดตามประเมินผลและปรับปรุง
แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2547 เห็นชอบแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและจัดทำงบประมาณที่สอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งให้มีการประสาน ติดตาม ประเมินผลและรายงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่องนั้น

เพื่อเป็นการประสานและติดตามผลการดำเนินงาน รวมทั้งพิจารณา ปรับปรุงแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติให้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 มีความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงปลอดภัยและการต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ในการนี้ จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการประสาน ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติขึ้น ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ที่ปรึกษาอนุกรรมการ
2. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	ประธานอนุกรรมการ
3. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	รองประธานอนุกรรมการ
4. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
7. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	อนุกรรมการ
10. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	อนุกรรมการ

/11.ผู้แทน...

- 2 -

11. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	อนุกรรมการ
12. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	อนุกรรมการ
13. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	อนุกรรมการ
14. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
15. ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
16. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
17. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ	อนุกรรมการ
18. ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	อนุกรรมการ
19. ผู้แทนกรมบังคับคดี	อนุกรรมการ
20. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	อนุกรรมการ
21. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์	อนุกรรมการ
22. ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ	อนุกรรมการ
23. ผู้แทนสถาบันนิติวิทยาศาสตร์	อนุกรรมการ
24. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด	อนุกรรมการ
25. ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	อนุกรรมการ
26. ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภา	อนุกรรมการ
27. ผู้แทนสภาทนายความ	อนุกรรมการ
28. รองศาสตราจารย์กมลทิพย์ คติการ	อนุกรรมการ
29. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย	อนุกรรมการ
30. นายสรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์	อนุกรรมการ
31. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	อนุกรรมการและ
เลขานุการ
32. เจ้าหน้าที่สำนักงานกิจการยุติธรรม
ที่ได้รับมอบหมาย จำนวนไม่เกิน 2 คน	อนุกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

/ให้คณะอนุกรรมการ...

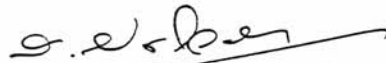
- 3 -

ให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงปลอดภัยของสังคมและประเทศชาติ รวมทั้งการต่างประเทศ ที่จะมีผลกระทบต่อการปรับปรุงระบบบริหารงานกระบวนการยุติธรรม
2. ปรับปรุงแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติให้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ประสาน เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2548

(นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ประธานคณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรม

บรรณานุกรม

กรมคุมประพฤติและสำนักงานกิจการยุติธรรม (2546).

เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ทางเลือกใหม่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและการป้องกันอาชญากรรม” กระทรวงยุติธรรม วันศุกร์ที่ 16 พฤษภาคม 2546 ณ โรงแรมรอยัลซิติ้ ห้องกรุงเทพ ชั้น 2 กรุงเทพมหานคร.

กระทรวงยุติธรรม (2547).

การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 2 “มาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้มีอิทธิพล” 6 – 7 กันยายน 2547 ณ ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี.

กุลพล พลวัน (2547).

สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (2543).

รายงานผลสรุปการดำเนินการโครงการเวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไทย. ผู้ประสานโครงการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (บรรณาธิการ) (2543).

ทิศทางกระบวนการยุติธรรมไทยในศตวรรษใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ดีไซน์ จำกัด.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (2544).

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (บรรณาธิการ) (2545).

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: ทางเลือกใหม่สำหรับกระบวนการยุติธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

กมลทิพย์ คติการ และคณะ (2544).

การวิจัยเรื่องทิศทางการพัฒนาระบบงานยุติธรรมกับการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม.

รายงานวิจัยภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (เล่มที่ 1 และ 2).

กระทรวงยุติธรรม

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549)

แผนแม่บทวิสัยกฎหมายและระบบงานยุติธรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549)

ยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2547 - 2551

กองนิติการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2547).

คำอธิบาย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546
พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546.

คณิต ณ นคร (2541).

“กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาความโปร่งใสและระบบการตรวจสอบตามแนวทางใน
รัฐธรรมนูญใหม่” บทบันทึก (เล่ม 54 ตอน 4 ธันวาคม 2541) หน้า 45-55.

ชุมพล จันทราทิพย์ (2523).

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นโยบายรัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา (โดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร) 23 มีนาคม 2548.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2540).

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย. รายงานการ
วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2543).

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบงานยุติธรรมในศตวรรษหน้า : การประเมินสถานภาพองค์
ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา. รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจาก
กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2546).

ผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินการด้าน
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงาน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และคณะ (2548).

โครงการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม
แห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 49) และการปรับแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม
แห่งชาติ. รายงานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

ภราดร ภคพัฒน (2521). การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการลงโทษ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ร่างพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.

วิชา มหาคุณ (2525).

“ระบบศาลในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น”, ที่ระลึกนิทรรศการทางการศาล

สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์สองร้อยปี กระทรวงยุติธรรม (4 - 21 เมษายน 2525) หน้า 1 - 19.

วิชา มหาคุณ (2541).

“ข้อขัดแย้งในการจัดโครงสร้างกระทรวงยุติธรรม ศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและ
เยาวชน” บทบัณฑิตย (เล่ม 54 ตอน 2 มิถุนายน 2541) หน้า 121 - 127.

เสนอ บุญเกียรติ (2512).

“ประวัติความเป็นมาของศาลยุติธรรมไทย” บทบัณฑิตย (เล่ม 26 ตอน 1 - 2 มิถุนายน
2512) หน้า 18 - 31.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล (2543).

การประเมินสถานภาพองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบงานยุติธรรมทางอาญา. ได้รับทุน
สนับสนุนการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รายงานวิจัยคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม (2547).

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม (2548).

สรุปผลความคืบหน้าการดำเนินงานการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2547.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544).

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 - 2549)

สำนักงานอัยการสูงสุด (2548).

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา
ครั้งที่ 11.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

Bibliography

Waldron, Ronald J. (1989).

The Criminal Justice System. New York: Harper & Row.

Roberts, Albert R. (Ed., 2003).

Critical Issues in Crime and Justice. CA: Sage Publications.

World Bank.

Legal Judicial Reform: Strategic Directions.

Wormer, K. V. and Praglin, L. J. (2003).

“Restorative Justice Programs to Meet Female Offender Needs”, **Critical Issues in Crime and Justice.** (Roberts, A. R., Ed.). Thousand Oaks: Sage Publications.